

PROVISIONAL INSTITUTIONS OF SELF GOVERNMENT

KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

Zakon Br.2004/45

O AUTORSKOM I SRODNIM PRAVIMA

Skupština Kosova,

Na osnovu Poglavlja 5.1(g), i 9.1.26 (a) Ustavnog okvira za privremenu samoupravu na Kosovu (Uredba UNMIK-a br. 2001/9 od 15. maja 2001. godine), a u cilju zaštite i razvoja u celini intelektualne imovine kao i autorskog prava posebno,

Usvaja:

ZAKON O AUTORSKOM I SRODNIM PRAVIMA

OPŠTE ODREDBE

1. Predmet zakona

Član 1.

Ovaj Zakon uređuje:

1.1. Autorska prava koja na osnovu intelektualne svojine pripadaju autorima za njihova dela iz književnog, naučnog i umetničkog područja (u daljem tekstu: autorsko pravo);

1.2. Prava koja su na osnovu intelektualne svojine srodna sa autorskim pravom (u daljem tekstu: srodna prava) i pripadaju:

- a). interpretatorima za njihove interpretacije;
- b). proizvođačima fonograma za njihove fonograme;
- c). filmskim producentima za njihove videograme;
- d). organizacijama za radio i televiziju (Emiteri) za njihove emisije;
- e). proizvođačima baza podataka za njihove baze podataka;
- f). izdavačima za njihova izdanja.

1.3. Ostvarivanje autorskog prava i srodnih prava;

1.4. Zaštitu autorskog i srodnih prava;

1.5. Primenu ovog Zakona u odnosu na strana lica.

2. Načela primene

Član 2.

Administrativne mere, inspekcijski nadzor, građansko-pravna i krivičnopravna zaštita utvrđenih ovim Zakonom, sprovode se prema opštim propisima koji uređuju upravni, prekršajni, građanski i krivični postupak.

3. Odnos autorskog prava i srodnih prava

Član 3.

3.1. Zaštita utvrđena ovim Zakonom za srodna prava, ostavlja nedirnutom i ni na koji način ne utiče na zaštitu autorskog prava.

3.2. Odredbe ovog Zakona o elementima autorskog dela, o pretpostavki autorstva, o koautorima i autorima spojenog dela, o sadržaju imovinskih autorskih prava i prava na posebnu naknadu za privatnu ili drugu sopstvenu reprodukciju o sadržajnim ograničenjima autorskog prava (uključujući obezbeđenje ograničenja), o početku računanja i dejstvu protoka roka trajanja autorskog prava i o prometu autorskog prava, biće shodno (mutatis mutandis) primenjena i na srodna prava

4. Definicije

Član 4.

U ovom zakonu važe ove definicije:

- a. „**Audiovizuelni rad**“obuhvata filmske radove (kinematografske i TV radove) i druge audiovizuelne radove.
- b. „**Emiter**“podrazumeva fizičko ili pravno lice, koje ima izdavačku odgovornost za sadržinu programskih radio-televizijskih usluga, koje se moraju primati od opšte javnosti i emitovati, ili koje su u celini i neizmenjeno emitovane od treće stranke.
- c. „**Kolektivne asocijacije**“znače asocijacije osnovane u skladu sa IV delom, radi obavljanja aktivnosti upravljanja autorskim pravima.
- d. „**Autorska prava**“znače prava bazirana na intelektualnu svojinu, koja pripadaju autorima u vezi sa njihovim radom u književnoj, naučnoj i umetničkoj oblasti.
- e. „**Baza podataka**“ znači prikupljanje samostanog rada, podataka ili drugih materijala u bilo kom obliku, sistematski ili metodološki raspoređenih, kojima možemo individualno pristupiti na elektronski način ili kroz druge oblike, pri čemu dobijanje, proveravanje ili predstavljanje njihovih sadržaja zahteva znatna kvalitativna i/ili kvantitativna ulaganja.
- f. „**Predstavljanje**“znači kada je jedno delo zaštićeno po autorskim pravima ili materijal zaštićen po srodnim pravima stavljen na raspolaganju javnosti uz saglasnost nosioca prava.
- g. „**Moralna prava**“podrazumevaju isključive lične kompetencije kojima se štiti nepovredivost dela zaštićenih autorskim pravima i ličnost autora.
- h. „**Kancelarija**“znači kancelarija za prava intelektualne svojine koja se mora osnivati shodno članu 169.1 ovog zakona.

i. „**Originalno delo**“znači originalne slike, kolaži, crteži, tapiserije, skulpture, dela na keramici i staklu, fotografije i druga originalna umetnička dela.

j. „**Fonogram**“znači snimanje zvuka ili sekvencija zvuka na nosaču zvuka.

k. „**Posedovatelj**“znači fizičko lice ili pravni subjekat koji poseduje autorsko pravo.

l. „**Publika**“znači veliki broj ljudi koji su izvan običnog kruga porodice ili kruga običnih ljudi koje lično poznajete.

m. „**Izdanje**“znači kada je dovoljna količina dela zaštićenih autorskim pravima ili nekog materijala sa sličnim pravima koji je izdat i ponuđen javnosti ili je raspodeljen uz saglasnost nosioca prava.

n. „**Srodna prava**“znače prava bazirana na intelektualnu svojinu, koja su povezana sa autorskim pravom.

o. „**Videogram**“znači snimanje jedne sekvence slika sa ili bez pratećeg zvuka na nosaču slike ili na nosaču slike i zvuka.

DEO II AUTORSKO PRAVO

1. Poglavlje OPŠTE ODREDBE

Član 5.

Autori književnih, naučnih i umetničkih dela uživaju zaštitu u vezi njihovih dela i njihovog korišćenja u skladu sa ovim Zakonom.

Član 6.

6.1. Autorsko pravo je jedinstveno pravo koja pripada autoru kao subjektu intelektualne svojine na svom autorskom delu.

6.2. Autorsko pravo sadrži:

- a). isključiva lično-pravna ovlašćenja koja pružaju zaštitu nepovredivosti autorskog dela i ličnosti autora (u nastavku: autorska moralna prava);
- b). isključiva imovinsko-pravna ovlašćenja koja pružaju zaštitu materijalnih interesa autora u vezi sa njegovim delom i ovlašćuju autora da na isključiv način koristi svoje delo i da ima imovinske koristi od pojedinih radnji korišćenja njegovog dela od strane drugih (u nastavku: autorska imovinska prava);
- c). druga ovlašćenja autora (u nastavku: druga autorska prava).

Član 7.

7.1. Autorsko pravo pripada autoru samim aktom stvaranja dela.

7.2. Za sticanje autorsko-pravne zaštite nije obavezno prethodno ispunjenje bilo kakvih formalnosti administrativne prirode.

2. Poglavlje

AUTORSKA DELA I USLOVI ZAŠTITE

Zaštićena dela

Član 8.

8.1. Autorska dela su originalne intelektualne tvorevine iz oblasti književnosti, nauke i umetnosti, koje su na bilo koji način izražene, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

8.2. Autorskim delima se smatraju naročito:

- a). govorna dela kao što su govori, predavanja, pripovesti i slična dela izražena govorom;
- b). pisana dela kao što su tekstovi u knjigama, brošurama, časopisima i drugi tekstovi iz oblasti beltristike, naučne i stručne literature, kao i računarski programi;
- c). muzička dela, sa tekstom ili bez teksta, bez obzira da li su zabeležena pomoću nota ili na neki drugi način;
- d). pozorišna dela, pozorišno muzička i lutkarska dela, uključujući i radio drame;
- e). koreografska i pantomimska dela;
- f). filmska dela (kinematografska i televizijska) i druga audiovizuelna dela (u daljem tekstu: audiovizuelna dela);
- g). fotografska dela i dela učinjena postupkom sličnim fotografskom kao što su umetničke fotografije, fotomontaže, foto plakati, reporterske fotografije i sl.;
- h). likovna dela iz oblasti crtanja, slikarstva, grafike, vajarstva;
- i). dela arhitekture kao što su skice, idejna rešenja, planovi, makete i izgrađeni objekti arhitektonskih i inženjerskih dela iz područja arhitekture, urbanizma, pejzažne arhitekture i uređenja enterijera;
- j). scenografska dela;
- k). dela primenjenih umetnosti te industrijskog i grafičkog dizajna;
- l). kartografska dela (karte, planovi, skice, trodimenzionalni prikazi) koji se odnose na geografiju i topografiju;
- m). prezentacije naučne, obrazovne ili tehničke prirode (tehnički crteži, grafikoni, tabele, ekspertize, trodimenzionalni prikazi).

2. Elementi autorskog dela

Član 9.

9.1. Nezavršeno autorsko delo, delovi autorskog dela, kao i naslov autorskog dela koji su sami po sebi originalne intelektualne tvorevine, uživaju zaštitu kao i samo delo.

9.2. Nije dozvoljeno uzimati za naslov autorskog dela naslov koji je već bio upotrebljen za neko autorsko delo iste vrste, ako takav naslov izazove ili bi mogao da izazove zabunu u pogledu autorstva dela.

3. Izvedena dela

Član 10.

10.1. Autorskim delom smatra se i izvedeno (prerađeno ili obrađeno) delo pod uslovima iz člana 8. stav 1 ovog Zakona.

10.2. Izvedena dela su prevodi, prilagođavanja, muzički aranžmani i druge prerade već postojećeg autorskog dela ili druge materije.

10.3. Smatraju se zaštićenim prevodima i prevodi zakonskih tekstova, sudskih odluka i upravnih akata pod uslovom da ti prevodi nisu sačinjeni radi službenog objavljivanja i da nisu kao takvi objavljeni.

10.4. Preradom već postojećeg dela ni na koji način ne mogu da budu povređena prava autora tih dela.

4. Zbirke dela

Član 11.

11.1. Autorskim delom smatra se i zbirka postojećih autorskih dela ili druge materije koja prema izboru ili usklađenju ili rasporedu njihovog sadržaja, ispunjava uslove iz člana 8. stav 1 ovog Zakona (enciklopedija, antologija, zbirka citata, poezije ili proznih dela, zbirka izraza folkloru, zbirka propisa, dokumenata i sudskih odluka i slično).

11.2. Zbirkom se smatra i baza podataka nezavisnih dela, podataka ili druge materije, koji su sistematski ili metodički uređeni i pojedinačno dostupni elektronskim ili drugim sredstvima.

11.3. Zaštita prema ovom članu ne obuhvata računarske programe upotrebljene za izradu ili funkcionisanje elektronske baze podataka.

11.4. Uključivanjem već postojećeg dela u zbirku ne mogu da budu povređena prava autora tih dela; uključivanjem već postojeće materije u zbirku, ta materija ne postaje zaštićeno delo.

5. Nezaštićene tvorevine

Član 12.

Autorsko-pravnom zaštitom nisu obuhvaćene:

- a). ideje, načela, uputstva, postupci, otkrića ili matematički koncepti kao takvi;
- b). službeni zakoni, podzakonski akti i drugi propisi;
- c). službeni materijali i izdanja skupštinskih, izvršnih i drugih organizacija koje obavljaju javnu funkciju;

- d). službeni prevodi propisa i službenih materijala, kao i međunarodnih ugovora i drugih instrumenata;
- e). podnesci i drugi akti u upravnom ili sudskom postupku;
- f). službeni materijali objavljeni radi informisanja javnosti;
- g). izrazi folklora;
- h). dnevne vesti i razne informacije koje imaju karakter običnih medijskih izveštaja.

3. Poglavlje AUTOR

1. Fizičko lice Član 13.

Autor je fizičko lice koje je stvorilo autorsko delo.

2. Pretpostavka autorstva Član 14.

14.1. Autorom odnosno titularom prava smatra se lice čije je ime odnosno firma, pseudonim ili znak na uobičajni način naznačen na primerku dela ili naveden prilikom objavljivanja dela, dok se ne dokaže suprotno.

14.2. Za autorsko pravo na izdata dela čiji je autor nepoznat (anonimno delo i dela izdata pod pseudonimom ili znakom), sve dok se ne otkrije identitet autora, pretpostavka je da je ovlašćen da ostvaruje izdavač dela. Ako ni izdavač nije naveden, pretpostavka je da je ovlašćen da ih ostvaruje lice koje je delo objavilo.

14.3. Kad se utvrdi identitet autora dela, prethodni stav 2 prestaje da važi. Nosioci pretpostavljenog autorskog prava prenose odgovarajuće koristi na autora, ako ugovorom nije drukčije određeno. Prava koja su druga lica prethodno stekla, ostaju na snazi.

3. Koautori Član 15.

15.1. Ako je autorsko delo jedinstvena celina stvorena stvaralačkom saradnjom dva ili više lica, ta lica se smatraju koautorima tog dela.

15.2. Autorsko pravo na koautorskom delu pripada svim koautorima zajednički i ostvaruje se uz saglasnost svih koautora, ako ovim Zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.

15.3. Koautor ne sme bez razloga da odbije dati svoj pristanak za objavljivanje ili korišćenje dela. U nedostatku dogovora, nijedan koautor ne može korišćenje prava da ostvaruje izdvojeno.

15.4. Međusobni odnosi koautora u pogledu raspodele imovinske koristi od korišćenja dela, utvrđuju se na osnovu stvaralačkog doprinosa svakog koautora kod stvaranja dela, ukoliko nisu ugovorom drukčije određeni.

15.5. Ako se pojedini koautor odriče svog udela u podeli prihoda, uvećava se udeo ostalih koautora srazmerno njihovoj izvornoj veličini.

4. Autori spojenog dela Član 16.

16.1. Ako dva ili više autora spoje svoja dela radi zajedničkog korišćenja ili za potrebe određenih oblika korišćenja (npr. muzika i tekst, koreografija i muzika, pisano delo i ilustracije i sl.) svaki od autora ima autorsko pravo na svoj doprinos.

16.2. Odnosi između autora spojenog dela utvrđuju se ugovorom.

16.3. Odredbe stava 3 do stava 5 člana 15 ovog Zakona se primenjuju analogno (mutatis mutandis), i u odnosu na autore spojenih dela.

4. Poglavlje MORALNA PRAVA

1. Pravo prve objave dela Član 17.

17.1. Autor ima isključivo pravo da odluči da li, kada i na koji način će njegovo delo da bude po prvi put objavljeno.

17.2. Dok se delo ne objavi uz njegov saglasnost, autor ima isključivo pravo da saopšti javnosti ili da opiše sadržaj njegovog dela.

2. Pravo priznavanja autorstva Član 18.

18.1. Autor ima isključivo pravo da bude priznat i označen kao tvorac dela.

18.2. Autor ima pravo odlučiti da li će njegovo delo da bude označeno njegovim imenom, pseudonimom ili znakom.

3. Pravo poštovanja integriteta dela Član 19.

Autor ima isključivo pravo da se suprostavi svakom deformisanju, osakaćenju ili upotrebi dela, koja bi mogla da vređa njegovu stvaralačku čast i poštovanje.

4. Pravo pokajanja Član 20.

20.1. Autor može da opozove ustupljeno imovinsko pravo titularu tog prava, ako korišćenje više ne odgovara njegovim promenjenim ozbiljnim moralnim uverenjima i ako mu naknadi stvarnu štetu.

20.2. Vršanjem prava pokajanja imovinsko pravo titulara se gasi. To dejstvo nastupa plaćanjem odštete.

20.3. Autor mora da naknadi odgovarajuću štetu nosiocu prava korišćenja. Nosilac prava korišćenja dela dužan je da u roku od tri meseca od prijema obaveštenja saopšti autoru iznos štete. Ako nosilac prava ne izvrši ovu obavezu, izjava autora o uskraćivanju prava daljeg korišćenja dela deluje istekom roka iz ovog stava.

20.4. Ako autor kasnije želi da ponovno ustupi pravo korišćenja tog dela i pod uslovom da još nije proteklo deset godina od korišćenja prava pokajanja, mora prvo da ponudi prethodnom nosiocu prava istu vrstu prava i pod ranijim uslovima.

20.5. Odredbe ovog člana ne primenjuju se na računarske programe, audiovizuelna dela i baze podataka.

5. Poglavlje IMOVINSKA PRAVA

1. Pravo korišćenja i njegovi oblici

Član 21.

21.1. Autor ima isključivo pravo imovinskog korišćenja svog dela u bilo kom obliku i pravo da dozvoli ili zabrani drugim licima korišćenje svog dela, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

21.2. Druga lica mogu da koriste autorsko delo samo na osnovu autorove dozvole odnosno ustupanja odgovarajućeg isključivog prava i pod uslovima koje je odredio, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

21.3. Za svako ustupljeno pravo korišćenja autorskog dela autoru pripada naknada, ako ovim Zakonom ili ugovorom nije drukčije određeno.

Član 22.

22.1. Autorsko delo može se iskorišćavati u materijalnom, nematerijalnom i u izmenjenom obliku.

22.2. Korišćenje dela u materijalnom obliku obuhvata naročito sledeća isključiva prava autora:

- a). pravo reprodukovanja (član 23)
- b). pravo distribucije (član 24)
- c). pravo davanja u zakup (član 25)

22.3. Korišćenje dela u nematerijalnom obliku (saopštavanje javnosti) obuhvata naročito sledeća isključiva prava autora:

- a). pravo javnog izvođenja (član 26)
- b). pravo javnog prenošenja (član 27)
- c). pravo javnog saopštavanja dela sa fonograma i videograma (član 28)
- d). pravo javnog prikazivanja (član 29)
- e). pravo radio-televizijskog emitovanja (član 30)
- f). pravo radio-televizijske re-emitovanja (član 31)
- g). pravo daljeg javnog emitovanja (član 32)
- h). pravo stavljanja dela na raspolaganje javnosti (član 33)

22.4. Korišćenje dela u izmenjenom obliku obuhvata naročito sledeća isključiva prava autora:

- a). pravo prerade (član 34)
- b). pravo audiovizuelnog prilagođavanja (član 35.)

2. Korišćenja dela u materijalnom obliku

2.1. Pravo reprodukovanja

Član 23.

23.1. Pravo reprodukovanja je isključivo pravo autora da dozvoli ili zabrani da se njegovo delo fiksira na materijalni nosač neposredno ili posredno, privremeno ili trajno, na bilo koji način ili u bilo kom obliku, u celini ili delimično i bez obzira na broj primeraka.

23.2. Delo je reprodukovano naročito putem grafičkog umnožavanja (štampanjem), trodimenzionalnog reproduciranja, livenja, fotografisanja, audio ili video fiksiranja, elektronskog beleženja itd.

23.3. Izgradnja arhitektonskog objekta prema projektu se smatra činom reprodukovanja.

2.2. Pravo distribucije

Član 24.

24.1. Pravo distribucije je isključivo pravo autora da u pogledu originala ili kopija svog dela dozvoli ili zabrani bilo koji oblik distribuiranja prodajom ili drukčije, uključujući i ponudu u tu svrhu ako ovim zakonom i ugovorom nije drugčije predviđeno.

24.2. Prvom prodajom ili drugačijim prenosom vlasničkog prava na originalu ili primerku dela na Kosovu ili u Evropskoj Zajednici i van nje, koji je izvršen od strane autora ili uz njegov pristanak, pravo distribuiranja za taj original ili primerak dela je iscrpljeno na Kosovu i u Evropskoj Zajednici i van nje.

2.3. Pravo davanja primeraka dela u zakup

Član 25.

25.1. Pravo davanja u zakup je isključivo pravo autora da dozvoli ili zabrani da se original ili primerci njegovog dela daju na korišćenje za određeno vreme uz neposrednu ili posrednu imovinsku korist (zakup).

25.2. Odredbe prethodnog stava 1 ne odnose se na korišćenje:

- a). izgrađenog arhitektonskog dela;
- b). originala ili primeraka dela primenjenih umetnosti i industrijskog dizajna;
- c). radi uvida na licu mesta originala ili primerka dela u prostorijama institucije.

25.3. Autor koji ustupi proizvođaču fonograma ili filmskom producentu svoje pravo davanja u zakup, zadržava pravo na primerenu naknadu od davanja u zakup.

3. Korišćenje dela u nematerijalnom obliku

3.1. Pravo javnog izvođenja

Član 26.

26.1. Pravo javnog izvođenja je isključivo pravo autora da dozvoli ili zabrani da se njegovo delo javno recituje, javno muzički izvodi ili javno predstavlja.

26.2. Pravo javnog recitovanja je pravo saopštavanja pisanih i govornih dela recitacijom ili čitanjem uživo (in vivo) pred publikom.

26.3. Pravo javnog muzičkog izvođenja je pravo saopštavanja muzičkog dela izvođenjem uživo pred publikom.

26.4. Pravo javnog predstavljanja je pravo saopštavanja scenskog dela (pozorišno, pozorišno muzičko, koreografsko, pantomimsko delo i sl.) uživo pred publikom.

3.2. Pravo javnog prenošenja Član 27.

Pravo javnog prenošenja je isključivo pravo autora da dozvoli ili zabrani da se recitacije, izvođenja i predstavljanja njegovog dela prenose istovremeno putem zvučnika, na ekranu ili sličnim uređajem publici koja se nalazi izvan izvornog prostora ili lokacije.

3.3. Pravo javnog saopštavanja dela sa fonograma ili videograma Član 28.

Pravo javnog saopštavanja dela sa fonograma ili videograma je isključivo pravo autora da dozvoli ili zabrani da se njegovo delo koje je fiksirano na fonogramu odnosno videogramu saopšti javnosti uz pomoć tehničkog uređaja za saopštavanje zvuka, odnosno slike ili zvuka i slike.

3.4. Pravo javnog prikazivanja Član 29.

Pravo javnog prikazivanja je isključivo pravo autora da dozvoli ili zabrani da se tehničkim sredstvima saopšte javnosti njegovo audiovizuelno delo, fotografsko delo, likovno delo, delo primenjenih umetnosti i industrijsko dizajna, koreografsko delo i prezentacije naučne ili tehničke prirode.

3.5. Emiteri i satelitsko emitovanje Član 30.

30.1. Emiteri koje emituju svoj program iz predajnika smeštenih na teritoriji Kosova biće zaštićene ovim zakonom.

30.2. Autori i nosioci srodnih prava, čije se delo ili materijali sa srodnim pravima prikazuju javnosti satelitskim putem, biće zaštićeni ovim Zakonom, kada se pod kontrolom i odgovornošću Emitera signali za prenošenje odgovarajućeg programa šalju sa teritorije Kosova na satelit i dole na zemlju, putem neprekidnog lanca komuniciranja.

30.3. Međutim, zaštita koja se pruža ovim Zakonom, primenjuje se i u slučaju kada uslov iz prethodnog stava nije ispunjen:

- a). kada je međuvezna stanica sa koje se emituju signali za prenošenje programa smeštena na Kosovu, ili
- b). kada je Emiter, koji je preneo saopštenje u javnost putem satelita, zakonski registrovana na Kosovu.

3.6. Reemitovanje

Član 31.

31.1. Pravo na reemitovanje jednog emitovanog materijala preko jednokratnog, neizmenjenog i neskraćenog programa, kablovski, mikrotalasno ili na drugi način („reemitovanje“) izvršiće se od kolektivne asocijacije. To se ne primenjuje na prava koje Emiter ostvaruje u vezi sa svojim prenosima.

31.2. Autor koji je dao pravo reemitovanja Emiteru ili režiseru fonograma ili videograma biće zaštićen ovim Zakonom.

31.3. Svako lice ili pravni subjekat koji reemituje fonogram ili audiogram dužan je dokazati da je sklopio validan ugovorni sporazum za reemitovanje ranije emitovanog materijala.

3.7. Pravo daljeg emitovanja

Član 32.

Pravo daljeg emitovanja je isključivo pravo autora da dozvoli ili zabrani da se njegovo delo, koje se već radiotelevizijsko emituje ili stavlja na raspolaganje javnosti, dalje saopštava javnosti preko zvučnika, ekrana ili sličnog uređaja (npr. u vozilu javnog saobraćaja, restoranu, čekaonici i sl.)

3.8. Pravo stavljanja dela na raspolaganje javnosti

Član 33.

Pravo stavljanja dela na raspolaganje javnosti je isključivo pravo autora da dozvoli ili zabrani da se njegovo delo saopšti javnosti žičanim ili bežičnim putem na način koji omogućava pojedincu iz javnosti pristup delu sa mesta i u vreme koje on odabere (interaktivna komunikacija).

4. Korišćenje dela u izmenjenom obliku

4.1. Pravo prerade

Član 34.

34.1. Pravo prerade je isključivo pravo autora da dozvoli ili zabrani da se njegovo delo prevodi, scenski ili muzički prilagodi ili na drugi način preradi radi stvaranja odgovarajućeg izvedenog dela.

34.2. Pravo iz prethodnog stava odnosi se takođe i na slučajeve kad se delo autora u neizmenjenom obliku uključi ili ugradi u novo delo.

34.3. Autor izvornog dela zadržava isključivo pravo na korišćenje svog dela u prerađenom obliku, ako ovim Zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.

4.2. Pravo audiovizuelnog prilagođavanja

Član 35.

Pravo audiovizuelnog prilagođavanja je isključivo pravo autora da dozvoli ili zabrani da se njegovo delo preradi ili koristi za fiksiranje audiovizuelnog dela.

6. Poglavlje OSTALA PRAVA AUTORA

1. Pravo pristupa i izlaganja Član 36.

36.1. Autor ima pravo pristupa originalu ili primerku svog dela koje je u posedu drugog lica (u daljem tekstu: držalac) ako je to potrebno da reprodukuje ili preradi to delo i ako se time bitno ne ugrožavaju opravdani interesi držaoca.

36.2. Autor ima pravo da zatraži od držaoca originala njegovog likovnog ili fotografskog dela da mu ga privremeno preda zbog izlaganja.

36.3. Privremeno davanje originala prema prethodnom stavu (2) držalac može da uslovi polaganjem zadovoljavajuće novčane garancije ili sklapanjem ugovora o osiguranju u visini tržišne vrednosti originala.

36.4. Autor je dužan da se pobrine da pristup delu ili izlaganje dela čine što manje neugodnosti držaocu. Autor sam snosi troškove vezane za pristup delu ili za izlaganje dela. U slučaju oštećenja originala ili primerka dela, autor je objektivno odgovoran čak i ako nije kriv za svoje radnje.

2. Pravo sleđenja (droit de suite) Član 37.

37.1. U slučaju ponovne prodaje originala umetničkog dela nakon prvog prenosa dela od strane autora, autor ima pravo da bude obavešten o takvom prenosu kao i pravo na naknadu u iznosu utvrđenom ovim članom.

37.2. Obavezu plaćanja naknada iz prethodnog stava snose solidarno prodavac, kupac i posrednik koji se bavi prodajom umetničkih dela (npr. prodavnice umetničkih dela, galerije umetnosti, akcionarske kuće).

37.3. Originalnim umetničkim delima u smislu stava 1 ovog člana smatraju se originalne slike, kolaži, crteži, tapiserije, skulpture, tvorevine od keramike i stakla, fotografije i druga originalna umetnička dela. Kopije tih dela smatraju se originalima ako su stvarane ili autorizovane od samog autora, kao i urađene u ograničenom broju i prema pravilu numerisane i potpisane od autora.

37.4. Naknada po osnovu prava sleđenja plaća se u procentualnom iznosu od prodajne tržišne cene (bez poreza) originala, ali pod uslovom da prodajna cena prelazi 2.000 €

37.5. Procenat iz prethodnog stava (4) iznosi kao što sledi, s tim što ukupan iznos naknade ne može da bude veći od 12.500 €

- a). 4% od dela cene preko 2.000 € do 50.000 €
- b). 3% od dela cene preko 50.000 € do 200.000 €
- c). 1% od dela cene preko 200.000 € do 350.000 €
- d). 0,5% od dela cene preko 350.000 € do 500.000 €
- e). 0,25 % od dela cene preko 500.000 €

37.6. Pravo sleđenja ne može biti predmet odricanja ili ustupanja za života autora kao ni predmet prinudnog izvršenja.

3. Pravo javnog pozajmljivanja Član 38.

38.1. Pravo javnog pozajmljivanja je pravo autora na odgovarajuću naknadu, kad je original ili primerak njegovog dela dat na upotrebu na određeno vreme preko javne institucije i bez neposredne ili posredne imovinske koristi..

38.2. Odredbe prethodnog stava ne važe za upotrebu:

- a). originala ili primerka dela u bibliotekama škola svih stepena;
- b). izgrađenih arhitektonskih dela;
- c). originala ili primerka dela primenjenih umetnosti i industrijskog dizajna;
- d). radi uvida na original ili na primerak dela u prostorijama javne institucije;
- e). za pozajmljivanje između javnih institucija.

38.3. Javno pozajmljivanje originala ili primeraka računarskog programa i baza podataka isključivo je pravo njihovog autora.

4. Pravo na posebnu naknadu Član 39.

39.1. Kad je priroda autorskog dela takva da se može očekivati da će delo da bude reprodukovano u smislu člana 45. ovog Zakona i za privatnu upotrebu u obliku audio ili video realizacije, autor ima pravo na svoj deo posebne kompenzacije za reprodukciju dela.

39.2. Posebna naknada iz prethodnog stava za zvučno ili vizuelno fiksiranje se plaća:

- a). pri prvoj prodaji ili uvozu novih uređaja za zvučno ili vizuelno fiksiranje, i
- b). pri prvoj prodaji ili uvozu novih praznih nosača zvuka ili slike.

39.3. Posebna naknada iz prvog stava ovog člana za fotokopiranje plaća se:

- a). pri prvoj prodaji ili uvozu novih aparata za fotokopiranje, i
- b). od svake fotokopije, ako je izvršena uz naplatu, uzimajući u obzir njihov verovatan broj u jednoj godini.

39.4. Pod pojmovima audio ili video fiksiranja i fotokopiranja iz ovog člana podrazumevaju se i druge slične tehnike reprodukovanja.

39.5. Pravo na posebnu naknadu ne može da bude predmet odricanja ili ustupanja za života autora, kao ni predmet prinudnog izvršenja.

Član 40.

40.1. Naknadu iz prethodnog člana 39 plaćaju: proizvođači uređaja za zvučno i vizuelno fiksiranje; proizvođači uređaja za fotokopiranje; proizvođači praznih nosača zvuka ili slike kao i imaoči uređaja koji nude ili vrše usluge fotokopiranja uz naplatu. Pored prodavaca solidarno su obavezni i uvoznici tih uređaja i praznih nosača zvuka ili slike, osim kad je taj uvoz za privatnu i nekomercijalnu upotrebu kao deo ličnog prtljaga.

40.2. Proizvođači iz prethodnog stava 1 ovog člana nisu obveznici posebne naknade za one uređaje odnosno prazne nosače zvuka ili slike koje izvoze.

40.3. Osobe iz stava 1 ovog člana, moraju kancelariji iz člana 169, 170 ovog Zakona da dostave podatke o vrsti i broju prodatih ili uvezenih uređaja i praznih nosača zvuka ili slike kao i podatke o broju prodatih fotokopija, koji su potrebni za izračunavanje posebne naknade.

Član 41.

41.1. Ukupne iznose posebnih naknada iz člana 39. ovog Zakona koji pripadaju svim titularima prava prema ovom zakonu propisuje Vlada Kosova. Posebnim ugovorom između kancelarije i udruženjima korisnika mogu da budu određeni posebni iznosi tih naknada.

41.2. Iznosi posebnih naknada biće određeni odvojeno: za svaki uređaj za tonsko fiksiranje i uređaj za vizuelno fiksiranje (uključujući i lične kompjutere), za svaku vrstu nosača zvuka ili slike s obzirom na vremenski kapacitet snimanja i trajnost reprodukcija izvršenog snimanja (uključujući i CD-rom, DVD i slične medije); za svaki uređaj za fotokopiranje (uključujući npr. i faks mašine i skenere) s obzirom na njihov kapacitet (broj kopija u minuti) i na mogućnost fotokopiranja u boji (u dvostrukom iznosu od crno belog), kao i za svaku fotokopiranu stranicu.

41.3. Iznosi iz stava 1 ovog člana biće određeni u nominalnoj novčanoj vrednosti. Pri određivanju njihove visine uzima se u obzir verovatan obim upotrebe tehnoloških zaštitnih mera na tržištu.

7. Poglavlje SADRŽAJNA OGRANIČENJA AUTORSKOG PRAVA

I. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Član 42.

42.1. Sadržajna ograničenja autorskog prava u smislu ovog poglavlja znače da delo može da bude korišćeno:

- a). bez dozvole autora i bez plaćanja odgovarajuće naknade (u daljem tekstu: slobodno korišćenje), ili
- b). bez dozvole autora ali uz plaćanje odgovarajuće naknade .

42.2. Sadržajna ograničenja autorskog prava važe samo u slučajevima koji su izričito utvrđeni u ovom poglavlju, a obim i način korišćenja dela je ograničen s obzirom na cilj kojem služi, kao i da ne bude u suprotnosti sa normalnim korišćenjem dela i da se time nerazumno ne povređuju zakoniti interesi autora.

42.3. U slučajevima kada je korišćenje dela dozvoljeno prema odredbama ovog poglavlja, ime autora i izvor dela moraju da budu navedeni, osim ako to objektivno nije moguće ili je izričito isključeno ovim Zakonom.

II. SLOBODNO KORIŠĆENJE

1. Sprovođenje službenog postupka

Član 43.

Slobodno je koristiti autorsko delo za potrebe javne sigurnosti ili da se obezbedi pravilno sprovođenje ili izveštavanje u upravnim, parlamentarnim ili sudskim postupcima, bez obaveze navođenja imena autora i izvora iz kojeg je delo preuzeto.

2. Nastava

Član 44.

Za isključivu nameru predstave u nastavi u školama svih stepena, a u granicama nekomercijalne svrhe, slobodno je:

- a). javno izvođenje objavljenih dela ako je to oblik neposredne nastave školske ustanove;
- b). javno izvođenje objavljenih dela na besplatnim svečanostima školske ustanove pod uslovom da interpretatori ne primaju naknadu za to;
- c). saopštavanje dela sa fonograma ili videograma za potrebe nastave;
- d). reprodukovanje kratkih odlomaka objavljenih dela za svrhe neposredne nastave ili ispita;
- e). dalje radiotelevizijsko emitovanje školskih emisija;
- f). reprodukovanje obrazovnih emisija na fonograme ili videograme samo za potrebe neposredne nastave i za njihovo saopštavanje javnosti unutar prostorija školske ustanove.

Privatno i drugo sopstveno reprodukovanje

Član 45.

45.1. Uz poštovanje odredaba člana 39. ovog Zakona, reprodukovanje već objavljenog dela je slobodno ako se čini u najviše tri primerka i ako su ispunjeni uslovi iz stavova 2 i 3 ovog člana.

45.2. Fizičko lice može slobodno reprodukovati delo:

- a). na bilo kojem nosaču, ako to učini za privatnu upotrebu i bez neposredne ili posredne komercijalne svrhe, pa reprodukcije nisu ustupljene ili saopštene javnosti;
- b). na papiru ili sličnom nosaču uz upotrebu fotokopiranja ili slične fotografaske tehnike.

45.3. Javni arhivi, javne biblioteke, muzeji i obrazovne ili naučne institucije mogu slobodno da reprodukuju delo na bilo kom materijalnom nosaču, ako reprodukciju urade iz sopstvenog primerka i bez neposredne ili posredne komercijalne svrhe.

45.4. Bez obzira na odredbe prethodnih stavova 1, 2 i 3 nije dozvoljeno reprodukovanje pisanog dela u obimu kompletne knjige, muzičkih partitura, elektronske baze podataka, računarskih programa i u obliku izgrađenog arhitektonskog dela, ako ovim Zakonom ili ugovorom nije drukčije određeno.

45.5. Bez obzira na odredbe prethodnog stava 4, shodno uslovima iz stava 1 ovog člana dozvoljeno je:

- a). reprodukovanje pisanog dela u obimu kompletne knjige ako je njegovo izdanje iscrpljeno već najmanje dve godine;
- b). ručno prepisavanje muzičkih partitura.

4. Efemerni radiotelevizijski snimci

Član 46.

46.1. Emiter koji ima dozvolu za emitovanje dela, može slobodno da reprodukuje sopstvenim sredstvima to delo na fonogramu ili videogramu i da ga ponovno jednom emituje.

46.2. Snimak dela iz stava 1 ovog člana mora može da bude izbrisan najkasnije u roku od mesec dana po emitovanju dela.

46.3. Snimak dela iz stava 1 ovog člana može da bude predat javnom arhivu, ako je izuzetnog dokumentarnog karaktera. Emiter mora odmah o takvoj predaji snimka da obavesti autora.

5. Ljudi sa ograničenim sposobnostima

Član 47.

Dozvoljeno je reprodukovanje, distribuiranje i saopštavanje objavljenog dela u korist ljudi sa ograničenim sposobnostima i to do mere koju nalaže specifična nesposobnost. Ovo korišćenje je dozvoljeno pod uslovom da je u neposrednoj vezi sa specifičnom nesposobnošću, da delo još nije dostupno u odgovarajućem formatu i ako se ne vrši za neposredne ili posredne komercijalne svrhe.

6. Obredi i svečanosti

Član 48.

Slobodno je korišćenje dela u toku religioznih obreda i na službenim svečanostima, koje organizuju javne vlasti.

7. Posebni primeri slobodnog korišćenja

Član 49.

49.1. Slobodno je vršiti privremene radnje reprodukovanja dela koje su prolazne ili popratne, koje su sastavni i bitni deo nekog tehnološkog procesa, koje nemaju nezavisni ekonomski značaj i jedina im je svrha omogućavanje da se delo:

- a). prenosi u mreži između trećih strana putem posrednika, ili
- b). zakonito koristi.

49.2. Slobodno je koristiti objavljeno delo u drugom materijalu, ako se nađe tamo slučajno i ako nije bitan element tog korišćenja.

8. Pravo javnog informisanja

Član 50.

Radi slobodnog pristupa informacijama od javnog karaktera, slobodno je:

- a). reprodukovanje, distribuiranje i saopštavanje javnosti objavljenog dela koje se pojavljuje kao sastavni deo događaja o kome se javnost izveštava, i to samo u onom obimu u kojem je to potrebno za izveštavanje o dnevnom događaju;
- b). reprodukovanje na skraćen način sadržine objavljenih autorskih dela i saopštavanje javnosti u obliku recenzije ili drugog osvrta;
- c). korišćenje kratkih odlomaka iz više različitih komentara i novinskih članaka koji su objavljeni u drugim javnim glasilima u obliku pregleda o temama dana (pregleda štampe);
- d). korišćenje političkih i drugih govora održanih na javnim raspravama u obimu potrebnom za informativne svrhe.

9. Citati

Član 51.

Slobodno je koristiti u sopstvenom delu kratke odlomke objavljenog tuđeg dela ili objavljena tuđa cela dela u oblasti fotografije, likovne umetnosti, industrijskog dizajna, arhitekture, primenjenih umetnosti i kartografije, ako je to potrebno za kritiku ili pregled i pod uslovom da to odgovara načelu savesnosti i poštenja.

10. Slobodne prerade

Član 52.

Slobodna je prerada objavljenog dela:

- a). ako se radi o privatnoj ili drugoj vlastitoj preradi, koja nije dostupna javnosti;
- b). radi prerade u parodiju ili karikaturu, ako to ne stvara ili može da stvara zabunu u vezi izvora;
- c). ako se radi o preradi vezanoj za dozvoljeno korišćenje, koju zahteva namera tog korišćenja.

11. Katalozi

Član 53.

Slobodno je reprodukovanje i distribuiranje u katalozima izloženih dela likovnih umetnosti, primenjenih umetnosti i industrijskog dizajna kao i fotografskih dela, koji su od strane organizatora izdati za promociju izložbe ili aukcije, isključujući svaku neposrednu ili posrednu komercijalnu svrhu.

12. Dela na otvorenim javnim mestima

Član 54.

54.1. Dela koja su trajno locirana na javnim putevima, ulicama, trgovima, parkovima i drugim opšte dostupnim javnim mestima slobodno mogu da budu korišćena.

54.2. Korišćenje iz prethodnog stava ne sme da bude u trodimenzionalnom obliku ili sa istim ciljem kao izvorno delo, niti za neposredne ili posredne komercijalne svrhe.

13. Demonstriranje rada uređaja

Član 55.

U radionicama, prodavnicama, na sajmovima i servisima, slobodno je reprodukovanje dela na nosač zvuka i slike, kao i saopštavanje javnosti dela, ali samo u obimu ili u meri koja je neophodna da se demonstrira rad uređaja, koji se proizvode, prodaju ili servisiraju u tim prostorijama.

14. Baza podataka

Član 56.

56.1. Zakoniti korisnik objavljene baze podataka ili njenog primerka, može slobodno da reprodukuje ili da vrši izmene na tu bazu podataka pod uslovom da je to potrebno radi pristupa njenom sadržaju i normalnog korišćenja toga sadržaja. Kad je korisnik ovlašćen da koristi samo pojedini deo baze podataka, ova odredba shodno se primenjuje samo na taj deo.

56.2. Svaka ugovorna odredba u suprotnosti sa prethodnim stavom je ništava.

III. ZAKONSKE LICENCE

1. Čitanke i udžbenici

Član 57.

Uz plaćanje odgovarajuće naknade, dozvoljeno je reprodukovanje i distribuiranje pojedinih delova objavljenog autorskog dela, odnosno objavljenih pojedinačnih dela iz područja likovne umetnosti, fotografije, arhitekture, primenjene umetnosti i industrijskog dizajna i kartografije u čitankama i udžbenicima koji sadrže dela više autora i koja su namenjena nastavi u školama svih stepena.

2. Radiotelevizijski komentari i novinski članci

Član 58.

Uz plaćanje odgovarajuće naknade dozvoljeno je saopštavanje javnosti, reprodukovanje i distribuiranje u javnim glasilima pojedinačnih radio i televizijskih komentara, fotografija i novinskih članaka koji su objavljeni u drugim javnim glasilima, ako se odnose na tekuće ekonomske, političke, religiozne i slične teme i ne sadrže izjavu o rezervisanju prava.

3. Emitovanje dela sa izdatog fonograma Član 59.

Dozvoljeno je Emiteru emitovanje dela sa izdatog fonograma, pod uslovom da je pre emitovanja sa Kolektivnom asocijacijom sklopila ugovor o visini, načinu i roku isplate naknade.

4. Socijalne ustanove Član 60.

Uz plaćanje odgovarajuće naknade dozvoljeno je reprodukovanje i dalje radiotelevizijsko emitovanje emisija u domovima za starije ljude, bolnicama, zatvorima i sličnim socijalnim ustanovama.

5. Obezbeđenje ograničenja prava Član 61.

61.1. Ako titular prava primenjuje tehnološke mere u smislu odredaba ovog Zakona, dužan je da korisniku ograničenja prava iz članova 43. do 47. i iz člana 60. ovog Zakona, na njegovo traženje ali najkasnije 14 dana od tog traženja, stavi na raspolaganje sredstva za korišćenje tih ograničenja, ali pod uslovom da se ona koriste samo u neophodnom obimu i kad korisnik ima zakonit pristup zaštićenom delu ili predmetu srodnih prava.

61.2. Ako titular prava ne izvrši svoju obavezu u smislu prethodnog stava, korisnik ili udruženje korisnika mogu da se obrate nadležnom sudu.

61.3. Prethodni stavovi neće da budu primenjivani :

- a). ako je titular prava korisniku učinio dostupnim sredstva za ta ograničenja u zadovoljavajućoj i neophodnoj meri, dobrovoljnim putem ili u okviru ugovora;
- b). kod tehnoloških mera primenjenih u izvršenju obaveza titulara prava iz prethodnih stavova;
- c). kad su dela stavljena na raspolaganje javnosti prema ugovornim uslovima na takav način da je pojedincu moguć pristup njima sa mesta i u vreme koje sam odabere.

8. Poglavlje VREMENSKA OGRANIČENJA AUTORSKOG PRAVA

1. Rok trajanja Član 62.

62.1. Autorsko pravo traje za života autora i 70 godina nakon smrti autora.

62.2. Autorsko pravo na delo pod pseudonimom ili anonimno delo traje 70 godina od dana zakonitog objavljivanja dela.

62.3. Ako se nesumnjivo zna ko je autor dela pod pseudonimom, ili ako autor u roku iz prethodnog stava otkrije svoj identitet, važi rok iz stava 1 ovog člana.

62.4. Autorsko pravo na koautorskom delu traje 70 godina od dana smrti koautora koji je poslednji umro.

62.5. Autorsko pravo na kolektivnom delu traje 70 godina nakon zakonitog objavljivanja dela.

62.6. Kada rok ne teče od smrti autora, a delo nije bilo zakonito objavljeno, autorsko pravo traje 70 godina od stvaranja dela.

62.7. Ako se početak roka trajanja autorskog prava računa od dana zakonitog objavljivanja dela, a delo je objavljeno u knjigama, delovima, nastavcima, izdanjima ili epizodama, rokovi teku za svakog od tih elemenata posebno.

62.8. Nebitne promene pri izboru, usklađivanju ili raspoređivanju sadržaja zbirke, ne produžuju rok trajanja autorskog prava na zbirku.

62.9. Rokovi iz ovog člana računaju se od 1 januara godine koja sledi godinu u kojoj se desio događaj koji je relevantan za početak roka.

2. Dejstvo proteka rokova Član 63.

Protekom roka trajanja imovinskih prava autora, određenih u ovom poglavlju, autorsko delo dospeva u javni domen i postaje slobodno za korišćenje.

3. Pravo prvog objavljivanja i pravo pokajanja Član 64.

Nezavisno od odredaba člana 62. ovog Zakona, pravo prvog objavljivanja i pravo pokajanja traju dok je autor živ.

4. Pravo autorstva i integriteta dela Član 65.

Nezavisno od odredaba članova 62. i 63. ovog Zakona, obaveza poštovanja prava paterniteta (član 18.) i prava integriteta dela (član 19.) traje bez vremenskog ograničenja.

9. Poglavlje PRENOS AUTORSKIH PRAVA

I. OPŠTE ODREDBE

1. Neustupljivost moralnih prava

Član 66.

Autor ne može da ustupi svoja autorska moralna prava na drugo lice.

2. Nasleđivanje autorskog prava Član 67.

Imovinska i ostala prava na autorskom delu, kao i vršenje moralnih prava koja traju nakon smrti autora, predmet su nasleđivanja u skladu sa zakonskim odredbama o nasleđivanju.

3. Promet imovinskih autorskih prava Član 68.

Imovinska autorska prava i druga prava autora čine sastavni deo imovine svog titulara te mogu da budu predmet prometa.

4. Titular imovinskih prava Član 69.

69.1. Autor je izvorni titular svih imovinskih prava i drugih prava autora na svom delu.

69.2. Pored autora, titular prava iz prethodnog stava 1 može da bude i fizičko ili pravno lice kojem su prava ustupljena na osnovu zakona ili pravnim poslom.

5. Legitimacija Član 70.

Prava koja ovaj Zakon priznaje autoru, uključujući pravo na sudsku zaštitu, pripadaju drugom titularu prava prema vrsti i u obimu u kojem su mu zakonom ili pravnim poslom ustupljeni, osim ako je ovim Zakonom drukčije propisano.

6. Prinudno izvršenje Član 71.

71.1. Autorsko pravo, nedovršena dela, neobjavljeni originali i rukopisi dela ne mogu da budu predmet prinudnog izvršenja.

71.2. Predmet prinudnog izvršenja mogu da budu samo imovinske koristi koje proizilaze iz autorskih prava.

7. Odnos autorskog prava i prava vlasništva Član 72.

72.1. Autorsko pravo je nezavisno od prava vlasništva na stvari u kojem je obuhvaćeno autorsko delo, ako nije drukčije određeno zakonom.

72.2. Pravni promet s pojedinačnim autorskim imovinskim pravima ili drugim pravima autora na delo, ne utiče na pravo vlasništva na stvari u kojem je obuhvaćeno autorsko delo, osim ako je zakonom ili ugovorom drukčije propisano.

72.3. Pravni promet stvari u kojem je obuhvaćeno autorsko delo ne utiče na pojedinačna autorska imovinska prava ili druga prava autora na to delo, osim ako je zakonom ili ugovorom drukčije propisano.

Član 73.

U zajedničku imovinu supružnika spadaju samo imovinske koristi koje proizilaze iz korišćenja autorskih prava.

Član 74.

Vlasnik izgrađenog arhitektonskog dela slobodno može to delo da preradi.

Član 75.

75.1. Vlasnik koji namerava da uništi original autorskog dela i kad ima razloga da pretpostavi da autor ima opravdani interes da ga sačuva, ne sme da uništi takav original a da prvo ne ponudi da ga vrati autoru. Vlasnik ne može da traži više nego što iznosi stvarna vrednost materijala.

75.2. Ukoliko nije moguće vratiti original, vlasnik može da ga uništi ali mora da omogući autoru izradu kopije na autorov trošak.

75.3. Vlasnik izgrađenog arhitektonskog dela može to delo da uništi, a autor ima pravo da ga fotografiše i zahtevati da mu se predaju kopije planova na njegov trošak.

75.4. Odredbe ovog člana ne utiču na zaštitu dela prema propisima o kulturnom nasleđu.

II. AUTORSKO UGOVORNO PRAVO

1. Ugovor o autorskom pravu

Član 76.

76.1. Autor može da ustupi drugom licu imovinska autorska prava na korišćenje svojih dela zaključivanjem autorskog ugovora ili drugim pravnim poslom, osim ako je ovim Zakonom nije drukčije propisano.

76.2. Autorski ugovor sadrži naročito: imena ugovornih stranaka, naslov odnosno identifikaciju autorskog dela koje čini predmet ugovora, prava odnosno oblike korišćenja koji su predmet ustupanja, visinu autorskog ugovora, kao i način i rokove plaćanja, eventualna sadržinska, teritorijalna i vremenska ograničenja.

76.3. Na autorske ugovore primenjuju se zakonske odredbe o obligacionim odnosima osim ako je ovim Zakonom drukčije propisano.

2. Obim ustupanja

Član 77.

77.1. Ustupanje pojedinih imovinskih prava može da bude ograničeno sadržajno, na određeno područje (teritorijalno) i vremenski (na određen rok).

77.2. Ustupanje imovinskih prava može da bude isključivo ili neisključivo.

77.3. Isključivo ustupanje ovlašćuje jedino pribavioca prava da, na način koji ugovorom utvrđen, koristi autorsko delo isključujući sva druga lica kao i samog autora.

77.4. Neisključivo ustupanje ovlašćuje pribavioca prava da na način koji je utvrđen ugovorom koristi autorsko delo pored autora ili bilo kojeg drugog lica koje je titular prava.

77.5. Bez obzira na odredbe prednjih stavova, isključivo ustupanje prava korišćenja određenog dela ne zabranjuje autoru da to delo koristi u zbirci svojih sabranih dela ili u zbirci svih svojih dela.

77.6. Neisključivo ustupanje koje je autor odobrio pre zaključenja ugovora o isključivom ustupanju, ostaje pravovaljano prema pribaviocu isključivog prava, osim ako je ugovorom između autora i sticaoca prava neisključivog ustupanja drukčije određeno.

3. Pretpostavke o meri ustupanja prava

Član 78.

78.1. Ako zakonom ili ugovorom nije naznačeno da se radi o isključivom ili neisključivom ustupanju, smatra se da se radi o neisključivom ustupanju.

78.2. Ako zakonom ili ugovorom ustupanje prava nije ograničeno teritorijalno, smatra se da važi samo za teritoriju Kosova.

78.3. Ako zakonom ili ugovorom nije određeno koja pojedina prava ili koji obim određenog prava su ustupljeni, smatra se da su ustupljena ona prava i u onom obimu koji je bitan za postizanje namene ugovora.

4. Dalje ustupanje

Član 79.

79.1. Lice koje je ustupanjem steklo imovinsko pravo ili drugo pravo autora ne može bez dozvole autora da ustupi dalje ta prava trećim licima, osim ako je ugovorom drukčije određeno.

79.2. Dozvola iz prethodnog stava nije potrebna ako je dalje ustupanje prava posledica prodaje, stečaja ili redovne likvidacije pravnog lica koje je titular tih prava.

79.3. Ustupanje određenog prava na korišćenje dela ne podrazumeva i ustupanje prava na autorsku naknadu u slučaju kad je korišćenje autorskog dela moguće bez dozvole autora ali uz obavezu plaćanja autorske naknade (zakonska licenca).

79.4. Ako je na osnovu zakona ili ugovora dalje ustupanje dozvoljeno bez odobrenja autora, prethodni sticalac prava i novi titular prava su solidarno odgovorni prema autoru za ispunjenje obaveza iz ugovora o ustupanju.

5. Pravilo odvojenih ustupanja

Član 80.

80.1. Ustupanje pojedinog imovinskog autorskog prava ili drugog pojedinog prava autora ne utiče na ustupanje drugih prava, ako nije ovim Zakonom ili ugovorom drukčije određeno.

80.2. Pri ustupanju prava reprodukovanja ne ustupa se i pravo na njegovo beleženje u elektronskom obliku kao ni pravo na zvučno ili vizuelno fiksiranje, osim ako je ovim Zakonom ili ugovorom drukčije propisano.

80.3. Pri ustupanju prava davanja u zakup fonograma odnosno videograma autorskog dela, autor zadržava pravo na odgovarajuću naknadu za svako davanje dela u zakup. Autor ne može da se odrekne tog prava.

6. Pretpostavke skupnog ustupanja Član 81.

Pri ustupanju prava reprodukovanja dela, smatra se da je ustupljeno i pravo distribuiranja primeraka tog dela, osim ako je ugovorom drukčije određeno.

7. Ustupanje prava na periodična izdanja Član 82.

82.1. Ako autor ustupi svoja prava u obliku uključenja njegovog dela u zbirku koja izlazi periodično, osim ako je ugovorom drukčije određeno, smatra se da je izdavač stekao isključivo pravo reprodukovanja i distribucije zbirke.

82.2. U slučaju iz prethodnog stava, ustupanje postaje ne-ekskluzivno posle godine dana od datuma izdanja periodične publikacije.

8. Ništavost Član 83.

Ništavne su odredbe ugovora kojima autor ustupa drugom licu:

- a) autorsko pravo kao celinu;
- b) moralna autorska prava;
- c) imovinska prava na sva svoja buduća dela;
- d) imovinska prava za još nepoznate oblike korišćenja svog autorskog dela.

9. Formalnost Član 84.

84.1. Ugovori i drugi pravni poslovi kojima se vrši ustupanje imovinskih prava korišćenja autorskih dela ili se daju dozvole za korišćenje, moraju da budu u pisanom obliku, osim ako je zakonom drukčije propisano.

84.2. Pri kršenju prethodnog stava, sporne ili nejasne definicije usmenog dogovora biće tumačene u korist autora.

10. Autorski honorar ili naknada Član 85.

85.1. Honorar ili naknada se može da bude određen: paušalno, u zavisnosti od obima korišćenja dela, u zavisnosti od ekonomskog efekta korišćenja dela, u zavisnosti od veličine i kvaliteta dela ili kombinovanjem ovih metoda, kao i uzimajući u obzir i druge uslove koji mogu da utiču na njihovu visinu.

85.2. Ako autorski honorar ili naknada nisu određeni ugovorom, biće određeni prema uobičajenim isplatama za određenu vrstu dela, prema obimu i trajanju korišćenja dela i prema drugim okolnostima.

11. Pravo na reviziju nesrazmerne naknade

Član 86.

86.1. Ako se korišćenjem autorskog dela ostvari prihod koji je u očiglednoj nesrazmeri sa ugovorenim paušalnom naknadom, autor ima pravo da traži izmenu ugovora u smislu da mu se odredi pravedniji udeo u prihodu.

86.2. Pravo iz prethodnog stava zastareva u roku od dve godine od dana saznanja za postojanje nesrazmerne naknade, a najduže u roku od deset godina nakon ustupanja prava korišćenja autorskog dela.

86.3. Autor ne može da se odrekne prava iz stava 1 ovog člana.

12. Obaveza evidencije prihoda

Član 87.

87.1. Ako je honorar odnosno naknada dogovorena ili određena u zavisnosti od ostvarenog prihoda od korišćenja dela, korisnik autorskog dela mora da vodi odgovarajuće knjige i druge knjigovodstvene evidencije, iz kojih je moguće utvrditi ostvareni prihod.

87.2. Korisnik dela je obavezan da autoru odnosno njegovom zastupniku omogući uvid u evidenciju iz prethodnog stava i da mu dostavi tačne izveštaje u dogovorenim razmacima o ostvarenom prihodu, a najmanje jednom godišnje.

13. Opoziv imovinskog prava

Član 88.

88.1. Autor može da opozove ustupljeno pravo korišćenja dela ako isključivi pribavilac uopšte ne ostvaruje pribavljeno pravo ili ga ostvaruje u nedovoljnoj meri, što ozbiljno šteti interesima autora, osim ako je ovim Zakonom drukčije propisano.

88.2. Autor ne može da ostvari pravo opoziva pre isteka roka od dve godine od ustupanja prava korišćenja ili predaje primerka dela pribaviocu prava ako je ta predaja usledila posle zaključenja ugovora. Ako se radi o prilogu za dnevne novine taj rok iznosi tri meseca, a za periodični časopis šest meseci.

88.3. Autor može da ostvari pravo opoziva tek nakon što je pribavioca prava obavestio o predstojećem opozivu i ostavio mu dopunski rok koji je primeren za zadovoljavajuće ostvarivanje ustupljenog prava.

88.4. Ustupljeno pravo korišćenja gasi se nakon njenog opoziva.

88.5. Autor mora pribaviocu prava da naknadi štetu nastalu opozivom u meri u kojoj to nalaže načelo pravičnosti.

88.6. Autor ne može da se odrekne prava na opoziv u smislu ovog člana.

III. POSEBNI AUTORSKI UGOVORI

1. IZDAVAČKI UGOVOR

1. Predmet ugovora Član 89.

89.1. Izdavačkim ugovorom autor ustupa izdavaču pravo reprodukcije svog autorskog dela štampanjem i pravo distribucije primeraka dela, a izdavač se obavezuje da delo reprodukuje i distribuira i da za to plati naknadu autoru.

89.2. Ako autorsko delo nije objavljeno, izdavačkim ugovorom smatra se da je data dozvola za objavljivanje dela.

89.3. Izdavačkim ugovorom može izdavaču da bude ustupljeno pravo za prevođenje autorskog dela na drugi jezik kao i ovlašćenje na reprodukciju i distribuciju tog dela.

89.4. Izdavački ugovor čiji je predmet izdavanje članaka, crteža, karikatura i drugih autorskih priloga u novinama i periodičnoj štampi ne mora da bude zaključen u pisanoj formi.

89.5. Autorov zastupnik može da zaključi izdavački ugovor samo za ona dela koja su izričito navedena u autorovom punomoćju.

2. Sadržaj ugovora Član 90.

90.1. Izdavački ugovor sadrži naročito:

- a) rok u kome je autor dužan da izdavaču preda uredan rukopis ili drugi primerak dela, kako bi izdavaču omogućio izdavanje dela. Ako nije drukčije ugovoreno, taj rok iznosi godinu dana od dana zaključenja ugovora;
- b) rok u kome je izdavač dužan da otpočne sa puštanjem primeraka dela u promet. Ako nije drukčije ugovoreno taj rok iznosi godinu dana od dana prijema urednog rukopisa ili drugog primerka dela;
- c) broj izdanja koji je izdavač ovlašćen da izda. Ako nije drukčije ugovoreno izdavač ima pravo samo na jedno izdanje dela;
- d) rok u kome izdavač, po iscrpljenju tiraža prethodnog izdanja, mora da otpočne sa puštanjem u promet primeraka narednog izdanja, ako je ono ugovoreno. Ako nije drukčije ugovoreno taj rok iznosi godinu dana od dana kad je autor to zahtevao;
- e) izgled i tehničku opremu primeraka dela.

90.2. Ako je honorar dogovoren u procentu od maloprodajne cene prodatih primeraka dela, u izdavačkom ugovoru mora da bude određen tiraž prvog izdanja. Ako to nije određeno, smatra se da je delo izdato u najmanje 5000 primeraka.

90.3. Ako je honorar dogovoren u paušalnom iznosu, u izdavačkom ugovoru mora da bude određen ukupan tiraž. Ako to nije određeno ili ne proizlazi iz namene ugovora, profesionalnih običaja ili drugih okolnosti, izdavač može da reprodukuje i distribuira najviše 500 primeraka.

3. Obaveze izdavača Član 91.

Izdavač je obavezan:

- a) da se stara o prometu primeraka dela i da o tome povremeno obaveštava autora, na njegov zahtev;
- b) da autoru, na njegov zahtev, u odgovarajućoj fazi tehničkog procesa umnožavanja dela omogući korekturu;
- c) da prilikom pripreme svakog narednog izdanja dela, omogući autoru da unese odgovarajuće izmene, pod uslovom da to ne menja karakter dela i da, imajući u vidu celinu izdavačkog ugovora, ne predstavlja nesrazmernost u pogledu obaveza izdavača.

4. Obaveza vraćanja rukopisa Član 92.

Rukopis ili drugi originalni primerak autorskog dela koji je predat izdavaču, mora da bude vraćen autoru, osim članaka, crteža i drugih priloga u novinama i periodičnoj štampi, osim ako je ugovorom drukčije određeno.

5. Prioritetno pravo izdavača Član 93.

93.1. Izdavač koji je pribavio pravo na izdavanje dela u obliku knjige, ima među jednakim ponuđačima prioritetno pravo na izdavanje tog dela u formi elektronskog zapisa.

93.2. Prioritetno pravo izdavača iz prethodnog stava traje tri godine od dana ugovorenog datuma izdavanja dela. Izdavač mora da se u pisanoj formi izjasni o učinjenoj ponudi u roku od 30 dana od dana učinjene ponude.

6. Uništenje neprodatih primeraka Član 94.

Ako izdavač namerava da neprodane primerke dela proda kao staru hartiju, dužan je da otkup prethodno ponudi autoru, ako je uobičajeno dostupan, po ceni za staru hartiju.

7. Uništenje dela zbog više sile Član 95.

95.1. Ako jedini postojeći primerak autorskog dela propadne zbog više sile posle njegove predaje izdavaču, autor ima pravo na honorar koji bi mu pripadao da je delo bilo izdato.

95.2. Ako je zbog više sile uništeno celo pripremljeno izdanje pre nego što je stavljeno u promet, izdavač ima pravo da pripremi novo izdanje a autoru pripada honorar samo za uništeno izdanje.

95.3. Ako je zbog više sile uništen deo pripremljenog izdanja pre nego je stavljeno u promet, izdavač ima pravo, bez plaćanja dodatnog honorara, da umnoži toliko primeraka koliko ih je bilo uništeno.

8. Prestanak ugovora Član 96.

Izdavački ugovor prestaje:

- a) ako autor umre pre dovršenja dela;
- b) ako je iscrpljen tiraž svih dogovorenih izdanja;
- c) ako je istekao rok važenja ugovora;
- d) raskidom ugovora u skladu sa zakonskim propisima o obligacijama

9. Raskid ugovora Član 97.

97.1. Autor može da raskine izdavački ugovor i da zahteva odštetu i zadrži dobijeni honorar, odnosno da zahteva plaćanje odgovarajućeg honorara, ako izdavač ne izda delo u dogovorenom roku, odnosno u roku iz tačke (b) stava 1 člana 90. ovog Zakona.

97.2. Autor može da raskine izdavački ugovor, ako je iscrpljen tiraž prethodnog izdanja, a ugovorom je određena obaveza više od jednog izdanja, a izdavač ne otpočne sa puštanjem u promet primeraka narednog izdanja u roku iz tačke (d) stav 1 člana 90. ovog Zakona.

97.3. Izdavač može da raskine izdavački ugovor ako mu autor ne preda rukopis ili drugi originalni primerak dela u roku iz tačke (a) stava 1 člana 90. ovog Zakona.

97.4. Smatra se da je izdanje iscrpljeno, ako je broj neprodatih primeraka manji od 100 primeraka.

2. UGOVOR O PREDSTAVLJANJU I UGOVOR O IZVOĐENJU

Član 98.

Ugovorom o predavljanju, odnosno ugovorom o izvođenju autor ustupa korisniku pravo na javno predavljanje odnosno pravo na javno izvođenje autorskog dela, a korisnik se obavezuje da to delo predstavi, odnosno izvede u određenom roku, na način i pod uslovima koji su određeni ugovorom i da autoru za to plati honorar.

Član 99.

Pravo javnog predavljanje odnosno pravo javnog izvođenja određenog dela autor može istovremeno da ustupi većem broju korisnika, osim ako je ugovorom drukčije određeno.

Član 100.

Titular prava na predavljanje pozorišnog, pozorišno muzičkog i koreografskog dela zaključuje i autorske ugovore za pozorišnu režiju i koreografiju, scenografiju i kostimografiju.

Član 101.

Ako autor ne preda korisniku delo (rukopis, partituru isl.) u ugovorenom roku, korisnik može da zahteva raskid ugovora i traži naknadu štete.

Član 102.

Rukopis, partitura ili drugi original dela koje je predmet ugovora biće vraćen autoru, osim ako je ugovorom drukčije određeno.

Član 103.

Korisnik dužan je da autoru dozvoli uvid u tok predstavljanja, odnosno izvođenja dela, da se pobrine za odgovarajuće tehničke uslove predstavljanja odnosno izvođenja dela, kao i da autoru ili njegovom zastupniku dostavi program i da ga povremeno obaveštava o prihodima od predstavljanja, odnosno izvođenja dela.

Član 104.

Ako korisnik ne predstavi odnosno ne izvede delo u dogovorenom roku, autor može da odustane od ugovora i traži naknadu stete, a osim toga može da zadrži primljeni honorar odnosno da zahteva plaćanje dogovorenog honorara.

3. UGOVOR O PRERADI AUTORSKOG DELA

Član 105.

Ugovorom o preradi autorskog dela, autor ustupa pravo za preradu svog dela u obliku scenskog prilagođivanja, audiovizuelnog prilagođivanja, ili za druge načine korišćenja dela u promjenjenoj formi.

4. UGOVOR O NARUDŽBINI AUTORSKOG DELA

Član 106.

106.1. Ugovorom o narudžbini autorskog dela autor se obavezuje da za naručioca izradi autorsko delo i preda mu original ili primerak dela, a naručilac se obavezuje da autoru plati honorar.

106.2. Naručilac autorskog dela može da nadzire posao stvaranja dela i da daje uputstva, ali ne i da time poseže u autorovu slobodu naučnog i umetničkog stvaranja.

106.3. Naručilac ima pravo da objavi delo i da distribuira primerak koji mu je autor predao, a autor zadržava ostala autorska prava, ako ugovorom nije drukčije određeno.

106.4. Naručilac portreta¹ može da reprodukuje taj portret uključujući i reprodukovanje fotografisanjem. Ako je portret fotografsko delo, dozvoljeno je reprodukovanje koje nije fotografsko.

106.5. Odredbe ovog člana shodno se primenjuju i na delu koje stvori autor kao pobednik na javnom konkursu.

106.6. Za ugovor o narudžbini autorskog dela, primenjuju se opšte odredbe obligacionog prava o ugovoru o delu, osim ako je ovim Zakonom drukčije propisano.

5. UGOVOR O KOLEKTIVNOM AUTORSKOM DELU

Član 107.

107.1. Kolektivno autorsko delo je delo koje je stvoreno saradnjom većeg broja autora spajanjem njihovih pojedinačnih doprinosa u jednu celinu (npr. enciklopedije, zbornici, leksikoni, baza podataka, računarski programi i sl.) a na podsticaj i u organizaciji fizičkog ili pravnog lica kao naručioca.

107.2. Za stvaranje kolektivnog dela zaključuje se poseban ugovor. Ako nisu ispunjeni uslovi iz prethodnog stava (1), ugovor o izradi kolektivnog dela je ništav.

107.3. Smatra se da su sva imovinska prava i druga prava autora na kolektivnom delu isključivo i neograničeno ustupljena naručiocu, ako ugovorom nije drukčije određeno.

107.4. Naručilac kolektivnog autorskog dela ima pravo da objavi i koristi delo pod svojim imenom, s tim da na svakom primerku dela mora da bude navedena lista autora koji su učestvovali na stvaranju tog kolektivnog dela.

10. Poglavlje

POSEBNE ODREDBE O NEKIM AUTORSKIM DELIMA

I. AUDIOVIZUELNA DELA

1. Definicija

Član 108.

Audiovizuelna dela prema ovom zakonu su kinematografski, televizijski i crtani filmovi, kratki muzički videofilmovi, reklamni i dokumentarni filmovi kao i druga audiovizuelna dela, izražena u obliku niza povezanih pokretnih slika, sa zvukom ili bez njega, fiksirana na materijalnoj podlozi bez obzira na vrstu materijalnog nosača na kojem su sadržana.

2. Pravo na audiovizuelno prilagođavanje

Član 109.

109.1. Ugovorom o audiovizuelnom prilagođavanju autorskog dela, autor daje filmskom producentu dozvolu za preradu njegovog dela radi snimanja i korišćenja audiovizuelnog dela.

109.2. Ako ugovorom iz prethodnog stava nije drukčije određeno, smatra se da je autor isključivo i neograničeno ustupio filmskom producentu pravo na prilagođavanje njegovog dela u audiovizuelnom delu, sva imovinska prava i druga prava autora na tom audiovizuelnom delu, njegovim prevodima i njegovim audiovizuelnim prilagođavanjima.

109.3. Bez obzira na odredbe prethodnog stava, autor izvornog dela zadržava:

- a) isključivo pravo do dalje prerade audiovizuelnog dela u drugi umetnički oblik;
- b) isključivo pravo na davanje dozvole za novo audiovizuelno prilagođavanje izvornog dela, ali po isteku deset godina od dana zaključenja ugovora iz stava 2 ovog člana;
- c) pravo na odgovarajuću naknadu od filmskog producenta za svako davanje u zakup videograma audiovizuelnog dela.

109.4. Autor izvornog dela ne može da se odrekne prava iz prethodnog stava.

Član 110.

Ako je izvorno delo rad dva ili više koautora, pa je samo jedan od koautora ustupio pravo audiovizuelnog prilagođavanja, a drugi koautor je primio svoj deo naknade, smatra se da je i drugi koautor ustupio ovo pravo prećutno.

Član 111.

Za dalje ustupanje stečenog prava prilagođavanja drugom filmskom producentu nije potrebna saglasnost autora u slučaju kad filmski producent nije u stanju sa uspehom da dovrši delo.

Član 112.

112.1. Ako ugovorom nije drukčije određeno, smatra se da filmski producent ima pravo da naslov prilagođenog dela upotrebi kao naslov audiovizuelnog dela.

112.2. Autor izvornog dela, u koliko to zahteva, ima pravo da njegovo ime i napomena da je audiovizuelno delo rađeno prema njegovom delu budu istaknuti i na oglasima, u bioskopskim programima i na svim drugim sredstvima reklamiranja.

Član 113.

Ugovor o audiovizuelnom prilagođavanju može da sadrži klauzulu o tome da autor izvornog dela ima pravo uvida u scenario pred početak produkcije.

3. Koautori na audiovizuelnom delu

Član 114.

114.1. Audiovizuelno delo je jedinstvena celina stvaralačkih doprinosa koautora koji su na njemu saradivali, kao i delo u kome su ugrađeni doprinosi drugih autora koji se ne smatraju koautorima.

114.2. Koautorima audiovizuelnog dela smatraju se autor adaptacije, pisac scenarija, pisac dijaloga, direktor fotografije i glavni režiser.

114.3. Ako je muzika posebno komponovana za to delo, koautor tog dela je i kompozitor.

114.4. Ako se radi o crtanom odnosno animiranom audiovizuelnom delu ili su crtež ili animacija bitni elementi dela, koautor tog dela je i glavni crtač odnosno glavni animator tog dela.

114.5. Autori pojedinih doprinosa audiovizuelnom delu su kompozitor muzike i animator odnosno crtač, koji se ne smatraju koautorima audiovizuelnog dela prema stavu (3) i (4) ovog člana, te scenograf, kostimograf, slikar maski i montažer .

4. Ugovor o filmskoj produkciji

Član 115.

115.1. Odnosi filmskog producenta kao i koautora audiovizuelnog dela i autora doprinosa, kao i odnosi među samim koautorima biće uređeni ugovorom o filmskoj produkciji.

115.2. Ugovorom o filmskom produkciji koautor odnosno koautori i autori pojedinih doprinosa obavezuju se filmskom producentu da stvaralački saraduju na stvaranju audiovizuelnog dela i ustupaju mu svoja imovinska prava na to delo, a filmski producent obavezuje se da im plati autorski honorar.

115.3. Smatra se da su sklapanjem ugovora o filmskoj produkciji koautori dela i autori pojedinih doprinosa audiovizuelnom delu, isključivo i neograničeno ustupili filmskom producentu sva svoja imovinska prava i druga prava autora na audiovizuelnom delu, njegovim prevodima na druge jezike kao i na drugim audiovizualnim preradama, osim ako je ugovorom drukčije određeno.

115.4. Izuzetno od odredbe prethodnog stava, izključivo pravo zadržavaju:

- a) koautori do dalje prerade audiovizuelnog dela u drugi umetnički oblik ali nakon završetka audiovizuelnog dela;
- b) autori posebnih doprinosa da svoje doprinose audiovizuelnom delu, nakon završetka audiovizuelnog dela, samostalno koriste, odvojeno od audiovizuelnog dela, ako to ne utiče na prava filmskog producenta;
- c) koautori na odgovarajuću naknadu od filmskog producenta za svako davanje u zakup videograma audiovizuelnog dela.

115.5. Koatori i autori posebnih doprinosa ne mogu da se odreknu prava iz prethodnog stava (4) ovog člana.

5. Autorski honorar

Član 116.

116.1. Koautorima audiovizuelnog dela pripada odvojen autorski honorar za svako ustupljeno imovinsko pravo ili drugo pravo autora.

116.2. Filmski producent obavezan je da koautore audiovizuelnog dela obaveštava o ostvarenim prihodima i to odvojeno za svaki oblik korišćenja audiovizuelnog dela, a najmanje jednom godišnje, kao i da im omogući uvid u dokumentaciju o ostvarenom prihodu.

6. Dovršenje audiovizuelnog dela

Član 117.

117.1. Audiovizuelno delo smatra se završenim kada je između glavnog režisera i filmskog producenta postignuta saglasnost da je završena prva standardna kopija (konačna verzija) dela.

117.2. Promene prve standardne kopije iz prethodnog stava moguće su jedino uz prethodnu saglasnost glavnog režisera i filmskog producenta.

117.3. Zabranjeno je uništavanje prve standardne kopije audiovizuelnog dela.

117.4. Ako neki od koautora ili autora doprinosa ne želi da završi svoj doprinos audiovizuelnom delu ili ako nije u mogućnosti da nastavi saradnju, ne može da se protivi da se već dati doprinos upotrebi za dovršenje audiovizuelnog dela, s tim što za već dati doprinos uživa odgovarajuća autorska prava.

4. Raskid ugovora

Član 118.

118.1. Ako filmski producent ne dovrši audiovizuelno delo u roku od tri godine od dana zaključenja ugovora o filmskom delu, koautori imaju pravo na raskid ugovora, osim ako je ugovorom predviđen drugi rok.

118.2. Osim prava na raskid ugovora, koautori audiovizuelnog dela imaju pravo na naknadu štete ako filmski producent ne otpočne sa korišćenjem audiovizuelnog dela u roku od jedne godine od dana završetka prve standardne kopije, osim ako je ugovorom predviđen drugi rok.

118.3. U slučaju iz stavova 1 i 2 ovog člana, koautori i autori doprinosa zadržavaju pravo na plaćanje honorara.

8. Prava na fotografijama

Član 119.

Smatra se da je glavni snimatelj, sklapanjem ugovora o filmskoj produkciji, ustupio filmskom producentu sva prava korišćenja fotografija koje su snimljene u toku produkcije audiovizuelnog dela.

9. Ograničenje prava

Član 120.

Autor izvornog dela koji je ustupio pravo audiovizuelnog prilagođavanja, kao i koautori audiovizuelnog dela i autori posebnih doprinosa audiovizuelnom delu nemaju prava pokajanja (član 20.) i prava opoziva zbog neostvarivanja prava korišćenja (član 88.).

II. RAČUNARSKI PROGRAMI

1. Definicija

Član 121.

121.1. Računarski programi u smislu ovog Zakona su programi izraženi u bilo kom obliku, uključujući i pripremnu građu za njihovu izradu.

121.2. Ideje i principi na kojima se zasniva bilo koji elemenat računarskog programa, uključujući i one koji su osnove, ne uživaju zaštitu.

2. Autorska prava na računarskom programu stvorenog u radnom odnosu
ili po narudžbini
Član 122.

Ako je autor stvorio računarski program izvršavajući svoje radne obaveze ili prema uputstvima poslodavca u toku trajanja radnog odnosa, odnosno ako je autor stvorio računarski program na osnovu ugovora o narudžbini, smatra se da su imovinska prava i druga prava autora na tom računarskom programu isključivo i neograničeno ustupljena poslodavcu, odnosno naručiocu, ako ugovorom nije drukčije određeno.

3. Prava autora
Član 123.

123.1. Autor računarskog programa ima isključivo pravo da dozvoli ili zabrani, naročito:

- a) reprodukovanje sastavnih delova ili celog računarskog programa sa bilo kojim sredstvom i u bilo kojem obliku, bez obzira na to da li je privremeno ili trajno. Ukoliko je nameštanje, prikazivanje, izvođenje, prenošenje ili sahrana programa traži njegovo reproduciranje, za te radnje potrebna je autorova dozvola;
- b) prevođenje, prilagođavanje, uređivanje ili neku drugu preradu računarskog programa, kao i reprodukovanje rezultata tih prerada, ali bez ulaženja u prava lica koje je izvršilo takve prerade;
- c) distribuiranje originala računarskog programa ili njegovih primeraka u bilo kojem obliku, uključujući i njegovo davanje u zakup.

123.2. Autor može ustupiti prava iz prethodnog stava na treća lica takođe i ugovorom o davanju licence.

4. Sadržajna ograničenja prava
Član 124.

124.1. Ako ugovorom nije drukčije određeno, ovlašćeni korisnik računarskog programa može slobodno da obavlja radnje iz tačke (a) i (b) stava 1, člana 123. ovog Zakona, uključujući i otklanjanje grešaka, u meri u kojoj je to potrebno za korišćenje računarskog programa u skladu sa njegovom namenom.

124.2. Ovlašćeni korisnik računarskog programa može slobodno da reprodukuje do dve rezervne primerke računarskog programa, ako je to potrebno za njegovo korišćenje.

124.3. Ovlašćeni korisnik računarskog programa može slobodno da pregleda, prouči ili testira funkcionisanje računarskog programa radi utvrđivanja zamisli i principa koji su osnova bilo kojem elementu računarskog programa, ako to uradi pri smeštaju, prikazivanju, funkcionisanju, prenosu ili čuvanju programa, za koje je ovlašćen.

124.4. U odnosu na računarske programe ne važe odredbe o pravu pokajanja (član 20.), o pravu na posebnu naknadu (član 39.) i o privatnom i drugom sopstvenom reprodukovanju (član 45.).

124.5. Ugovorne odredbe u suprotnosti sa stavovima 2. i 3. ovog člana ništave su.

5. Dekompilacija Član 125.

125.1. Nije potrebna dozvola autora u smislu tačke (a) i (b) stava 1 člana 123. ovog Zakona za reprodukovanje koda ili prevoda kodnog oblika računarskog programa, ako je to reprodukovanje ili prevod neophodno za pribavljanje podataka za postizanje interoperabilnosti nezavisno stvorenog računarskog programa s drugim programima ili s hardverom, ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- a) da te radnje obavlja titular licence ili drugi ovlašćeni korisnik ili u njihovo ime ovlašćeno lice;
- b) da informacija potrebna za postizanje interoperabilnosti nije bila unapred lako dostupna licama iz prethodne tačke (a) stava 1 ovog člana;
- c) da su te radnje ograničene na one delove izvornog računarskog programa koji su potrebni za postizanje interoperabilnosti.

125.2. Zabranjeno je da se informacije dobijene radnjama iz prethodnog stava (1):

- a) upotrebe za druge namene osim za postizanje interoperabilnosti nezavisno stvorenog računarskog programa;
- b) daju drugim licama, osim kada je to potrebno za postizanje interoperabilnosti nezavisno stvorenog računarskog programa;
- c) upotrebe za stvaranje, proizvodnju ili za davanje na tržište drugog računarskog programa koji je po svom izrazu bitno sličan, ili za bilo koju radnju kojom se vrši povreda autorskog prava.

125.3. Odredbe stava 1 ovog člana ne mogu se tumačiti tako da dozvoljava njihovu primenu u suprotnosti sa normalnim korišćenjem računarskog programa ili da se time nerazumno povređuju zakoniti interesi autora.

125.4. Odredbe ugovora koje su u suprotnosti sa ovim članom ništave su.

6. Posebna zaštita Član 126.

Kao povreda autorskog prava na računarskom programu smatra se takođe:

- a) svako distribuiranje, uključujući nudenje za korišćenje, jednog ili više primeraka računarskog programa za kojeg se zna ili se može pretpostaviti da je nedozvoljeni primerak;
- b) posedovanje primerka računarskog programa za komercijalne svrhe, za kojeg se zna ili se može pretpostaviti da je nedozvoljeni primerak.

7. Primena drugih pravnih propisa Član 127.

Odredbe ovog Zakona o računarskim programima ne utiču na primenu drugih zakonskih propisa o računarskim programima kao što su propisi o patentu, robnom žigu, topografiji integriranih kola, zaštiti od nepoštene konkurencije, poslovni tajni i ugovornog prava.

III. AUTORSKO DELO IZ RADNOG ODNOSA

Član 128.

128.1. Imovinska autorska prava i druga prava autora na delo koje zaposleni autor stvori izvršavajući svoje radne obaveze ili po uputstvima poslodavca u toku trajanja radnog odnosa, smatra se da su isključivo i neograničeno ustupljena poslodavcu za deset godina od završetka dela, ako ugovorom o zaposlenju ili drugim pisanim aktom sa poslodavcem nije drukčije određeno.

128.2. Izuzetno od odredbe prethodnog stava (1), zaposlenom autoru dela vraćaju se prava pre isteka tog roka u slučaju smrti poslodavca, odnosno u slučaju prestanka poslodavca koji je pravno lice.

128.3. Ako poslodavac uopšte ne koristi imovinska prava na tom delu ili ih koristi u zanemeravajućoj meri, zaposleni autor ima pravo da zatraži od poslodavca da mu ustupi ta prava uz naknadu troškova.

128.4. Ako nije drugačije dogovoreno između zaposlenog autora dela i poslodavca, zaposleni autor dela ima pravo na odgovarajuću dodatnu naknadu od poslodavca, ako je njegova plata u očiglednoj nesrazmeri s profitom ili uštedama, ostvarenih od korišćenja njegovog dela.

Član 129.

Bez obzira na odredbe prethodnog člana 128, zaposleni autor zadržava isključivo pravo da uključi svoje delo u zbirku svojih dela ili u zbirku svojih sabranih dela.

Član 130.

Smatraće se da su imovinska prava i druga prava autora na bazu podataka i na kolektivno delo stvoreno u toku trajanja radnog odnosa, isključivo i neograničeno ustupljena poslodavcu, osim ako je ugovorom drukčije određeno. Shodno se primenjuje odredba stava 4. člana 107. ovog Zakona.

IV. ŠKOLSKI RADOVI

Član 131.

Obrazovne ustanove imaju pravo da autorska dela svojih učenika ili studenta ili njih delove, uključi u zbirke školskih radova svojih učenika i studenata i da te zbirke reprodukuju i distribuiraju.

III. D E O SRODNA PRAVA

1. Poglavlje PRAVA INTERPRETATORA

1. Interpretator Član 132.

132.1. Interpretatori su glumci, pevači, muzičari, plesači i druga lica koja glume, pevaju, predaju, recituju, igraju, izvode ili na neki drugi način interpretiraju neko autorsko delo ili izražaj folklora.

132.2. Interpretatorom u smislu stava 1. ovog člana smatraju se takođe i režiser pozorišne predstave, dirigent orkestra, vođa hora, ton majstor kao i varijetski i cirkuski umetnici.

2. Moralna prava interpretatora Član 133.

133.1. Interpretatori imaju isključivo pravo:

- a) da njihovo ime, pseudonim ili znak bude označen pri korišćenju njihove interpretacije;
- b) da se suprostave svakom deformisanju, osakaćenju ili upotrebi interpretacije, koja bi mogla da vredi njihovu čast i poštovanje.

133.2. Ako interpretaciju vrši ansambl interpretatora, pravo iz 1. tačke prethodnog stava imaju ansambl kao celina, solisti i umetnički vođa.

133.3. Prilikom procene da li se konkretnim oblikom korišćenja vredi čast i poštovanje interpretatora, polazi se od razumne mere interpretatorove osetljivosti.

3. Imovinska prava interpretatora Član 134.

Interpretatori imaju isključivo pravo da dozvole ili zabrane:

- a) fiksiranje svoje interpretacije uživo;
- b) reprodukcija svoje interpretacije na fonograme i videograme;
- c) distribuciju fonograma i videograma sa svojom interpretacijom;
- d) davanje u zakup fonograma i videograma sa svojom interpretacijom;
- e) radiotelevizijskog emitovanja uživo svoje interpretacije;
- f) javno prenošenje svoje interpretacije uživo;
- g) preradu svoje snimljene interpretacije;
- h) pravo stavljanja svoje interpretacije na raspolaganje javnosti.

4. Pravo na naknadu

Član 135.

135.1. Interpretatori imaju pravo na udeo u naknadu koju prima proizvođač fonograma za saopštavanje javnosti njegove interpretacije sa fonograma izdatog u komercijalne svrhe.

135.2. Interpretatori koji ustupe proizvođaču fonograma ili filmskom producentu svoje pravo davanja u zakup, zadržavaju pravo na primerenu naknadu od davanja u zakup. Interpretatori ne mogu se odreći ovog prava.

135.3. Interpretator ima pravo na udeo u posebnu naknadu u smislu člana 39.stav 2.ovog Zakona.

5. Pretpostavka ustupanja

Član 136.

136.1. Zaključenjem ugovora o filmskoj produkciji smatra se da je interpretator isključivo i neograničeno ustupio filmskom producentu sva svoja imovinska prava na interpretaciji, ako ugovorom nije drukčije određeno.

136.2. Za svako imovinsko pravo koje bi bilo ustupljeno prema prethodnom stavu, interpretator ima pravo na odgovarajuću naknadu od filmskog producenta.

6. Završenje audiovizuelnog dela

Član 137.

Ako neki od interpretatora odbije završiti svoj doprinos audiovizuelnom delu ili nije u mogućnosti da ga završi, ne može da se protivi da već dati doprinos bude korišćen za završetak dela. Interpretator uživa odgovarajuća prava za doprinos koji je dotle ostvario.

7. Zastupnik ansambla interpretatora

Član 138.

138.1. U ostvarivanju interpretatorskih prava, ansambl zastupa lice koje ovlasti većina članova ansambla putem pisanog punomoćja.

138.2. Ako u interpretaciji dela pored ansambla učestvuju dirigent, solisti i nosioci glavnih uloga koji nisu članovi ansambla, u ostvarivanju prava iz ovog Zakona potrebna je saglasnost i ovih lica osim ako je između njih i ansambla drukčije ugovoreno.

138.3. Odredbe prethodnih stavova ne odnose se na dirigente, soliste i režisere pozorišnih predstava.

8. Interpretacija iz radnog odnosa

Član 139.

Na interpretacije ostvarene izvršavajući obaveze ili po uputstvima poslodavca za vreme trajanja radnog odnosa, shodno se primenjuju odredbe ovog Zakona o autorskom delu iz radnog odnosa.

9. Trajanje prava Član 140.

140.1. Imovinska prava interpretatora traju 50 godina od interpretacije. Ako je fiksirana interpretacija u tom razdoblju zakonito izdana ili zakonito saopštena javnosti, prava traju 50 godina od takvog prvog izdanja ili javnog saopštenja, zavisno od toga, koje je bilo ranije.

140.2. Moralna prava interpretatora traju bez vremenskog ograničenja.

2. Poglavlje PRAVA PROIZVOĐAČA FONOGRAMA

1. Definicije Član 141.

141.1. Proizvođač fonograma je fizičko ili pravno lice koje na svoju inicijativu i odgovornost prvi fiksira zvukove neke interpretacije ili druge zvukove ili izražaje zvukova. Smatra se, da je proizvođač određenog fonograma onaj, čije je ime, firma odnosno naziv na uobičajni način naznačen kao takav na tom fonogramu ili naveden prilikom objavljivanja tog fonograma, dok se ne dokaže suprotno.

141.2. Fonogram jeste fiksiranje zvukova neke interpretacije ili drugih zvukova ili izražaja zvukova, osim u obliku fiksiranja koje je inkorporisano u audiovizuelno delo.

141.3. Fiksiranje jeste opredmećivanje zvukova ili njihovih izraza na materijalni nosač iz kojeg se mogu slušati, reprodukovati ili saopštavati putem nekog uređaja.

2. Prava proizvođača fonograma Član 142.

Proizvođači fonograma imaju isključivo pravo da dozvole ili zabrane:

- a) reprodukovanja svojih fonograma;
- b) distribuiranja svojih fonograma;
- c) davanja u zakup svojih fonograma
- d) stavljanja na raspolaganje javnosti svojih fonograma;
- e) prerade svojih fonograma.

3. Pravo na naknadu za saopštavanje fonograma javnosti Član 143.

143.1. Proizvođač izdatog fonograma ima pravo na udeo u naknadu za saopštavanje javnosti svog fonograma izdatog u komercijalne svrhe.

143.2. Ako ugovorom između proizvođača fonograma i interpretatora nije drukčije određeno, proizvođač fonograma je obavezan da polovinu naknade iz stava 1. ovog člana preda interpretatorima čije se interpretacije nalaze na njegovom fonogramu.

143.3. Kao fonogrami izdati u komercijalne svrhe, u smislu ovog člana, smatraju se i fonogrami koji su stavljeni na raspolaganje javnosti.

4. Pravo na posebnu naknadu Član 144.

Proizvođači fonograma imaju pravo na udeo u posebnu naknadu iz člana 39. stav 1. ovog Zakona.

5. Trajanje prava Član 145.

Prava proizvođača fonograma traju 50 godina od prvog fiksiranja fonograma. Ako je u tom razdoblju fonogram zakonito izdan, prava traju 50 godina od tog prvog izdavanja. Ako fonogram u tom razdoblju nije zakonito izdat, ali je zakonito saopšten javnosti, prava traju 50 godina od tog prvog saopštenja.

3. Poglavlje PRAVA FILMSKIH PRODUCENATA

1. Definicije Član 146.

146.1. Filmski producent je fizičko ili pravno lice, koje na svoju inicijativu i odgovornost prvi fiksira audiovizuelno delo na videogram. Smatra se, da je filmski producenat određenog videograma onaj, čije je ime, firma odnosno naziv na uobičajni način naznačen kao takav na tom videograma ili naveden prilikom objavljivanja tog videograma, dok se ne dokaže suprotno.

146.2. Videogram je fiksirani određeni niz pokretnih slika sa ili bez pratećeg zvuka na nosaču slike, odnosno na nosaču slike i zvuka.

2. Prava filmskih producenata Član 147.

Filmski producenti imaju isključivo pravo da dozvole ili zabrane:

- a) reprodukovanje svog videograma;
- b) distribuiranje svog videograma;
- c) davanje u zakup svog videograma;
- d) javno prikazivanje svog videograma;
- e) stavljanje svojih videograma na raspolaganje javnosti.

3. Pravo na posebnu naknadu Član 148.

Filmski producenti imaju pravo na udeo u posebnu naknadu u smislu člana 39. stav 2 ovog Zakona .

4. Trajanje prava Član 149.

Prava filmskih producenata traju 50 godina od prvog fiksiranja videograma. Ako je u tom razdoblju videogram izdan ili zakonito saopšten javnosti, prava traju 50 godina od godine prvog takvog izdavanja ili prvog takvog javnog saopštenja, koje je bilo ranije.

4. Poglavlje PRAVA EMITERA

1. Definicija Član 150.

Emiter u smislu ovog poglavlja jeste pravno lice na čijoj je inicijativi i pod čijom je odgovornošću emisija prvi put proizvedena. Smatra se, da je Emiter određene emisije on, čije je ime, firma odnosno naziv na uobičajni način naznačen kao takav na toj emisiji ili naveden prilikom objavljivanja te emisije, dok se ne dokaže suprotno.

2. Prava Emitera Član 151.

Emiteri imaju isključivo pravo da dozvole ili zabrane:

- a) fiksiranje svojih emisija;
- b) reprodukovanje svojih fiksiranih emisija;
- c) radiotelevizijsko re-emitovanje svojih emisija;
- d) dalje radiotelevizijsko emitovanje svojih emisija, kad je na mestima koja su dostupna javnosti uz plaćanje ulaznice;
- e) stavljanje na raspolaganje javnosti svojih fiksiranih emisija.

3. Trajanje prava Član 152.

Prava Emitera traju 50 godina od prvog emitovanja svoje emisije.

5. Poglavlje PRAVA PROIZVOĐAČA BAZE PODATAKA

1. Definicija Član 153.

153.1. Baza podataka jeste zbirka samostalnih dela, podataka ili drugog materijala bilo kojeg oblika uređenih na sistematski ili metodički način koji su individualno pristupačni elektronskim ili drugim sredstvima, pri čemu ili dobijanje ili proveravanje ili prikazivanje njenih sadržaja zahteva kvalitativno i/ili kvantitativno znatno ulaganje.

153.2. Proizvođač baze podataka je fizičko ili pravno lice koje na svoju inicijativu i odgovornost prvi izvrši znatno ulaganje u smislu prethodnog stava. Smatra se da je proizvođač određene baze podataka onaj, čije je ime, firma odnosno naziv na uobičajni način naznačen kao takav na toj bazi ili naveden prilikom objavljivanja te baze, dok se ne dokaže suprotno.

153.3. Zaštita baze podataka ili njenih sadržaja ostvaruje se nezavisno od autorskopravne ili druge pravne zaštite. Prava koja postoje u vezi materijala uključenog u bazu podataka i njegovog korišćenja ostaju nedirnuti.

2. Predmet zaštite Član 154.

154.1. Zaštita baze podataka prema ovom poglavlju odnosi se:

- a) na čitav sadržaj baze podataka;
- b) na svaki kvalitativno i/ili kvantitativno znatan deo njenog sadržaja;
- c) na kvalitativno i/ili kvantitativno neznatne delove njenog sadržaja, kad se oni koriste ponovljeno i istematski, pa je to u suprotnosti sa normalnim korišćenjem te baze podataka ili se time nerazumno povređuju zakoniti interesi proizvođača baze podataka.

154.2. Zaštita prema ovom poglavlju ne obuhvata računarske programe upotrebljene za izradu ili funkcionisanje elektronske baze podataka.

3. Prava proizvođača baze podataka Član 155.

Proizvođači baze podataka imaju isključivo pravo da dozvole ili zabrane:

- a) reprodukovanje svoje baze podataka;
- b) distribuiranje primeraka svoje baze podataka;
- c) davanje u zakup primeraka svoje baze podataka;
- d) stavljanje na raspolaganje javnosti svoje baze podataka;
- e) bilo koji drugi oblik saopštavanja javnosti svoje baze podataka.

4. Prava i obaveze ovlašćenih korisnika Član 156.

156.1. Zakoniti korisnik objavljene baze podataka ili njenog primerka slobodno može iskoristiti kvalitativno i/ili kvantitativno neznatne delove njenog sadržaja za bilo koju namenu. Ukoliko je korisnik ovlašćen koristiti samo određeni deo baze podataka, odredbe ovog člana odnose se samo na taj deo.

156.2. Zakoniti korisnik objavljene baze podataka ili njenog primerka ne može da vrši radnje koje su u suprotnosti sa normalnim korišćenjem te baze podataka ili kojima se nerazumno povređuju zakoniti interesi proizvođača baze podataka.

156.3. Zakoniti korisnik objavljene baze podataka ili njenog primerka ne sme povrediti autorsko pravo ili srodna prava za dela ili predmete sadržane u bazi podataka.

156.4. Svaka ugovorna odredba u suprotnosti sa ovim članom je ništava.

5. Radni odnos i ugovor o narudžbini Član 157.

Kad je baza podataka stvorena od zaposlenog lica izvršavajući svoje radne obaveze ili prema uputstvima poslodavca, ili kad je stvorena na osnovu ugovora o narudžbini, smatra se da su isključiva prava na tako stvorenu bazu podataka isključivo i neograničeno ustupljena poslodavcu, odnosno naručiocu dela, osim ako je ugovorom drukčije određeno.

6. Ograničenje prava Član 158.

Zakoniti korisnik objavljene baze podataka može slobodno da koristi bitan deo njenog sadržaja:

- a) za privatnu ili drugu sopstvenu upotrebu ako je reč o ne-elektronskoj bazi podataka;
- b) za potrebe ilustrovanja nastave ili za potrebe naučnog istraživanja pod uslovom da se navede izvor i u meri opravdanom željenom nekomercijalnom svrhom;
- c) za potrebe javne sigurnosti ili da se obezbedi pravilno sprovođenje ili izveštavanje u upravnim, parlamentarnim ili sudskim postupcima.

7. Trajanje zaštite Član 159.

159.1. Prava proizvođača baze podataka traju 15 godina od završetka izrade baze podataka. Ako je baza podataka zakonito objavljena u okviru tog perioda, prava traju 15 godina od tog prvog objavljivanja.

159.2. Svaka kvalitativna i/ili kvantitativna znatna izmena sadržaja baze podataka koja rezultira u kvalitativno i/ili kvantitativno znatno novo ulaganje, kvalifikuje tu bazu podataka početkom novog roka trajanja u smislu stava 1. ovog člana. Znatnom izmenom sadržaja smatraju se i uzastopno dodavanje, brisanje ili druga preinačenja baze podataka.

6. Poglavlje PRAVA IZDAVAČA

1. Pravo na udeo u posebnoj naknadi Član 160.

160.1. Izdavači imaju pravo na udeo u posebnoj naknadi iz člana 39 stav 3 ovog Zakona.

160.2. Pravo iz prethodnog stava traje 50 godina od godine zakonitog izdavanja dela.

2. Neobjavljena slobodna dela Član 161.

161.1. Lice koje prvi put zakonito izdaje ili saopšti javnosti još neobjavljeno delo koje spada u javni domen uživa zaštitu koja je jednaka imovinskim autorskim pravima i drugim pravima autora.

161.2. Prava iz prethodnog stava traju 25 godina od prvog zakonitog izdanja ili saopštenju javnosti dela.

3. Naučna izdanja Član 162.

162.1. Izdanja koja se sastoje od dela ili tekstova za koje je zaštita potekla, uživaju zaštitu koja je jednaka imovinskim autorskim pravima i drugim pravima autora, ako su rezultat naučnih napora i ako se značajno razlikuju od prethodno poznatih izdanja tih dela (slogom, prelomom i drugim uređivačkim karakteristikama).

162.2. Prava iz prethodnog stava traju 30 godina od prvog zakonitog izdanja dela.

I V. D E O ADMINISTRIRANJE I MENADŽIRANJE PRAVA

1. Poglavlje Opšte odredbe

Član 163.

163.1. Autor može koristiti svoja prava lično ili preko agenta.

163.2. Autorska prava se mogu koristiti preko administriranja i/ili menadžiranja.

163.3. Autorska prava se mogu menadžirati individualno, to jest odvojeno za svako zaštićeno delo sa autorskim pravom, ili ako je to propisano ovim Zakonom, ona se mogu menadžirati kolektivno, to jest istovremeno za izvestan broj dela nekoliko autora.

Član 164.

Menadžiranje prava preko agenta

164.1. Ostvarivanje autorskih prava preko agenta uključuje:

- a). zastupanje autora u njihovim pravnim transakcijama i odnosima sa fizičkim licima ili pravnim subjektima koji koriste njihova dela, uključujući prikupljanje provizija i ostalih isplata;
- b). zastupanje autora u pravnom postupku pred sudovima ili drugim organima, u cilju zaštite autorskih prava.

164.2. Kada autor ostvaruje svoja prava pred sudom ili pred drugim vladinim organom preko agenta koji je fizičko ili pravno lice, takav agent može zatražiti naknadu za pružene usluge kao i naknadu troškova u vezi sa ovim uslugama, prema njegovom programu o naplaćivanju usluga, pod uslovom da ispunjava uslove za zastupanje kod suda ili kod drugih vladinih organa, ili kada je agent pravno lice, ove uslove ispunjava lice koje je agent ovlastio.

Član 165.

Oblast kolektivnog upravljanja

Kolektivno upravljanje autorskim pravima ili srodnim pravima podrazumeva:

- a. neizričiti prenos prava o pojedinim kategorijama dela ili materijala na korisnike;
- b. prikupljanje i vraćanje isplata za korišćenje zaštićenih materijala sa autorskim pravom;
- c. raspodelu prikupljenih isplata nosiocima ovih prava;

- d. vršenje nadzora nad ugovornim i statutarnim obavezama korisnika i
- e. ostvarivanje zaštite prava kod sudova i ostalih organa.

Član 166.
Delokrug kolektivnog upravljanja

Kolektivno vršenje prava može postojati posebno u:

- a. Prenosu za javnost nepozorišnih muzičkih i književnih dela (manja prava);
- b. Preprodaji originalnih umetničkih/likovnih dela (*droits de suite*);
- c. Javnom pozajmljivanju originalnih dela ili njihovih kopija;
- d. Naknadi za privatno ili drugo interno korišćenje i fotokopiranje van delokruga člana 45. ovog Zakona;
- e. Reemitovanje zaštićenih materijala sa autorskim pravom, osim kada ih prenose sami Emiteri, bez obzira na to da li su ta prava njihova ili su im preneti od strane drugih nosioca tih prava;
- f. Reprodukciji zaštićenih materijala sa autorskim pravom na fonograme ili videograme, uključujući i mehanička prava;
- g. Davanju u zakup fonograma i videograma;
- h. Reprodukciji zaštićenih materijala sa autorskim pravom za čitaoce i nastavna sredstva u cilju održavanja nastave;
- i. Preštampavanje članaka o aktuelnim temama u dnevnim ili periodičnim izdanjima;
- j. Reprodukciji dela iz lepe umetnosti, fotografije, planova i i skica u dnevnim ili periodičnim izdanjima;
- k. Preštampavanje odlomaka ili kompletnih književnih dela u dnevnim ili periodičnim izdanjima;
- l. Reprodukciji i javnom prenošenju zaštićenih materijala sa autorskim pravom u reklamama koje ne traju duže od šezdeset sekundi i
- m. Reprodukciji dela na pristupačna mesta u komercijalne svrhe.

Član 167.

Odredbe ovog člana o autorskim pravima shodno se primenjuju i o srodnim pravima.

Član 168.

168.1. Nosilac prava može zatražiti da lica koja su na bilo koji način uključena u povredu prava priznatih ovim zakonom (producenti, štamparije, uvoznici, dobavljači ili imaoči kopija ili sredstava kojima su povređena prava), da pruže informacije i dokumenta u vezi sa ovom povredom, odmah po podnošenju zahteva.

168.2. Obaveza iz prethodnog stava ne primenjuje se pod okolnostima koje svedoku u građanskom postupku omogućuju odbijanje da svedoči ili odgovori na pojedina postavljena pitanja.

168.3. Ukoliko lica iz stava 1. ovog člana ne pružaju tražene informacije ili ne predaju dokumenta kojima raspolažu, ona snose odgovornost za štete koje mogu nastati zbog neispunjenja njihove obaveze.

2. Poglavlje Kolektivno menadžiranje

Član 169.

Osnivanje Kancelarije za intelektualnu svojinu

169.1. Vlada Kosova osnovaće Kancelariju za prava na intelektualnu svojinu (dalje: „Kancelarija“) u roku od osamnaest meseci od proglašenja ovog Zakona.

169.2. Do osnivanja ove kancelarije, Ministarstvo kulture će vršiti administrativne poslove ove kancelarije propisane ovim Zakonom. Ministarstvo kulture će doneti Pravilnik o primeni ovih odredaba u roku od šest meseci od proglašenja ovog Zakona.

Član 170.

Kolektivno upravljanje autorskim pravima

170.1. Odobravanjem rada Kancelarije, aktivnost upravljanja autorskim pravima može se ostvariti preko autorskih asocijacija i ostalih nosioca autorskih prava, kao i preko ostalih pravnih subjekata specializovanih u administriranju autorskih prava.

170.2. Za upravljanje autorskim pravima od strane autorske asocijacije ili specijalizovanog pravnog subjekta iz stava 1. osim autorskih prava iz stava 3. neophodno je ovlašćenje od autora ili drugog uživaoca autorskih prava.

170.3. Autorska prava prilikom javnog prikazivanja muzičkih ili književnih dela (petites droits) mogu se administrirati od strane autorskih asocijacija i bez ovlašćenja autora ili drugog nosioca autorskog prava.

170.4. Kancelarija će izdati certifikat asocijacijama iz stava 1. koje ispunjavaju stručne kriterijume koje je propisala Kancelarija.

170.5. Ako autorska asocijacija ili drugi specijalizovani pravni subjekat u kolektivnom upravljanju autorskim pravima više ne ispunjava kriterijume predviđene za vršenje takvih aktivnosti, Kancelarija poništava izdati certifikat.

Član 171.

Izdavanje kolektivnih certifikata

Kancelarija će izdavati certifikat iz člana 170.1. nakon podnošenja pismenog zahteva od strane pravnog subjekta. Uz zahtev se podnosi:

- a) statut koji utvrđuje organe i njihove kompetencije za obavljanje zadataka kolektivnih asocijacija iz člana 170;
- b) podaci o osobama koji imaju pravo da predstavljaju kolektivne asocijacije;

- c) pismeno ovlašćenje od strane autora koji su kolektivnoj asocijaciji poverili menadžiranje autorskim pravima za njihova dela koja se nalaze na repertoaru;
- d) plan poslovanja;
- e) slična dokumenta koje može da zahteva Kancelarija u cilju dokazivanja da kolektivna asocijacija ispunjava utvrđene kriterijume Kancelarije na osnovu člana 173. ovog Zakona.

Član 172.

Necertifikovanje kolektivnih asocijacija

172.1. Kancelarija ne izdaje ili ne obnavlja sertifikat ukoliko:

- a). statut kolektivne asocijacije nije u skladu sa odredbama ovog Zakona, ili
- b). kolektivna asocijacija ne poštuje finansijske zahteve i izveštavanja, utvrđene članovima 176-181. ovog Zakona.

172.2. Kancelarija poništava certifikaciju o kolektivnom menadžiranju autorskim pravom u slučaju pojavljivanja okolnosti koje mogu postati razlog za odbijanje certifikacije, ili ukoliko kolektivna asocijacija učini tešku povredu ili stalno krši odredbe ovog Zakona. Pre poništavanja, nadležni autoritet obaveštava kolektivnu asocijaciju o razlozima i daje vremenski rok ne manji od 30 dana za otklanjanje razloga za poništavanje. Poništavanje je pravosnažno 30 dana nakon proglašavanja.

Član 173.

173.1. O proceduri izdavanja sertifikata sprovodi se Zakon o regulisanju opštih administrativnih procedura. Na odluku ili naredbu izdatu iz Kancelarije nema pravo žalbe, međutim, može se podneti tužba pri nadležnom sudu preko procedura administrativnih sporova.

173.2. Obaveštenje o konačnoj odluci u vezi certifikacije biće objavljeno.

Član 174.

174.1. Za kolektivnu asocijaciju iz člana 170.1. ne zahteva se posebno ovlašćenje autora da bi obezbedio realizovanje autorskog prava iz člana 170.3. kod sudova i drugih organa.

174.2. Kolektivna asocijacija iz člana 170.1 može inicirati i upravljati spor iz stava 1. u njegovo ime, ali se obavezuje da će obavestiti autora o ispunjavanju prava.

Član 175.

175.1. Asocijacije koje upravljaju ekonomskim pravima na kolektivan način obavljaće sledeće funkcije:

- a) sklapaju sporazume sa korisnicima dela u vezi sa iznosom plaćanja, procedurom plaćanja i drugim odredbama na osnovu kojih se izdaje licencija;

- b) izdaju licencije korisnicima za vršenje prava, koja se upravljaju od strane određene asocijacije i prikupljaju plaćanja predviđena u licenci.
- c) utvrđuju odgovarajuću naknadu u slučajevima kada ima za obavezu da upravljaju ekonomskim pravima nosioca autorskog prava i približnih prava na osnovu zakona i prikupljaju utvđenu isplatu.
- d) prikupljaju novac za preprodaju umetničkih dela, za reprodukciju dela za ličnu upotrebu, i za ostale vrste upotrebe dela u saglasnosti sa regulativnim zakonima; i
- e) raspodeljuju prikupljeni novac i plaćaju nosiocima autorskog prava i približnih prava.

175.2. Ostala prava asocijacija koje upravljaju ekonomskim pravima po kolektivnim osnovama će se utvrditi ugovorom koji će se sklopiti između odgovarajuće asocijacije i nosioca autorskih ili približnih prava.

Član 176.

Zadaci kolektivnih asocijacija

176.1. Asocijacije koje upravljaju ekonomskim pravima na kolektivan način, tokom svojih aktivnosti će predstavljati zakonska prava i interese nosioca srodnih prava, u skladu sa ugovorima skopljenim sa korisnicima dela. Slične asocijacije obavljaju sledeće zadatke:

- a). obezbeđuju izveštaj autora o korišćenju njihovih dela, interpretacija i ostalih aktivnosti prilikom plaćanja za nosioca prava autora i srodnih prava, i
- b). nakon smanjenja utvrđenog stavom 2.ovog člana, raspodeluju prikupljeni novčani iznos između nosioca prava autora i srodnih prava predstavljenih iz sličnih asocijacija, srazmerno sa korišćenjem njihovih dela (rada), interpretacija i ostalih aktivnosti i isplata se vrši redovno.

176.2. Asocijacije koje upravljaju privrednim pravima na kolektivan način pokrivaju realne troškove zajedno sa prikupljanjem, raspodelom i plaćanjem naknade od prikupljenog novčanog iznosa u skladu sa skopljenim ugovorima.

176.3. Asocijacije koje upravljaju ekonomskim pravima na kolektivni način mogu formirati specijalne fondove u interesu nosioca autorskog prava i srodnih prava, oduzimajući od prikupljenog iznosa, u skladu sa objektivama i zadacima asocijacije koja upravlja ekonomskim pravima na kolektivan način.

176.4. Nosioci autorskog prava i srodnih prava, koji nemaju ovlašćenu asocijaciju za prikupljanje iznosa za naknadu, utvđenu članom 175. ovog Zakona, imaju pravo da od asocijacije zahtevaju da isplati naknadu u skladu sa raspodelom novčanog iznosa i da isključi njihova dela i obavljeni rad iz licencija koje slične asocijacije izdaju korisnicima njihovih dela.

176.5. Asocijacije koje upravljaju ekonomskim pravima na kolektivni način izdavaju i raspodeljuju svojim članovima godišnje izveštaje, kao i iznos naknade u slučajevima kada su asocijacije obavezne da upravljaju ekonomskim pravima nosioca autorskih i srodnih prava na osnovu zakona.

176.6. Najmanje dvadeset i pet posto (25%) članova kolektivne asocijacije mogu zahtevati da jedan ili više nezavisnih stručnjaka vrše inspekciju društvenih delatnosti.

Član 177.

Uzajamni sporazumi sa spoljnim asocijacijama

Kolektivne asocijacije koje sklapaju uzajamne sporazume sa dopisničkim asocijacijama drugih zemalja u cilju obezbeđivanja kolektivnog upravljanja autorskog prava i srodnih prava nosioca prava na Kosovu, kao i za strane nosioce prava na Kosovu.

Član 178.

Nadzor kolektivnih asocijacija

178.1. Kancelarija će nadzirati ako su aktivnosti organizacije koje upravljaju ekonomskim pravima po kolektivnim osnovama u skladu sa odredbama zakona, naročito će nadzirati ukoliko:

- a. Odredbe u vezi prikupljanja i raspodele naknade su pravedne,
- b. Troškovi upravljanja su opravdani,
- c. Dodela naknade i plaćanje se vrše u skladu sa utvrđenim procedurama,
- d. Korisniku se ne osporava izdavanje licencije bez utvrđivanja osnove, i
- e. Kolektivne asocijacije imaju adekvatne uzajamne sporazume sa stranim asocijacijama, kako se zahteva po članu 177. ovog Zakona.

178.2. Organi koji upravljaju ekonomskim pravima na kolektivan način Kancelariji uručuju sporazum asocijacije, godišnje izveštaje o njihovim aktivnostima i obezbeđuju informacije koje su potrebne Kancelariji kako bi odlučivala o pitanjima u njihovoj nadležnosti.

178.3. U cilju obezbeđivanja nadzora, Kancelarija će osnovati savetodavni odbor, u sastavu od predstavnika zainteresovanih organizacija, stručnjaka i nosioca autorskih prava i srodnih prava.

Član 179.

Godišnji izveštaji

179.1. Statut kolektivne asocijacije obuhvata odredbe po kojim u toku 3 meseca, nakon zaključivanja svakog godišnjeg bilansa, kolektivna asocijacija usvaja ili obezbeđuje:

- a. godišnje izveštaje upravnih i nadzornih organa o prikupljenom novcu, njegovoj raspodeli, delovanju kolektivne asocijacije i sprovođenju zaključnih sporazuma i sporazuma sa stranim kolektivnim asocijacijama.
- b. izveštaj kompanije revizije u vezi sa kontrolisanjem finansijskih izveštaja i delovanja kolektivne asocijacije tokom poslovne godine zajedno sa mišljenjem o pravilnosti delovanja i uskladenosti sa zakonima i drugim pravilnicima.
- c. mišljenje administrativnih i upravnih organa o izveštajima i navedenim mišljenjima, utvrđenim u prethodnom delu,
- d. mere koje se moraju preduzeti u slučajevima kada, po mišljenju revizora, ima nepravilnosti;
- e. predlog finansijskog plana i operacionálnih troškova kolektivne asocijacije za narednu godinu.

179.2. Odredbe ovog člana ne povređuju obaveze kolektivnih asocijacija koje su oni stvorili finansijskim izveštajima i revizijama u skladu sa zakonima i ostalim pravilnicima.

Član 180.

U svako vreme, Kancelarija može da zatraži izveštaje od kolektivne asocijacije o pitanjima poslovanja i inspekciju njihovih knjiga i ostalih poslovnih dokumenata do potrebne mere, nakon dostave pismenog zahteva, detaljnog uz obrazloženje, za kontrolu pitanja određenog u zahtevu.

Član 181.

181.1. Kolektivne asocijacije informišu Kancelariju o svakoj izmeni lica koja zakonom ili statutom imaju pravo da ih predstavljaju.

181.2. Kolektivne asocijacije Kancelariji posebno dostavljaju:

- a. Svaku izmenu statuta;
- b. Opšte dogovore -inkluzije sa asocijacijama korisnika;
- c. Tarife i svaku njihovu izmenu;
- d. Dogovore sa spoljnim kolektivnim asocijacijama;
- e. Odluke sa sednica;
- f. Godišnje izveštaje i izveštaje revizora.

Član 182.

Posredovanje

182.1. Kolektivne asocijacije i predstavnici korisnika mogu predložiti posredovanje u nekom sporu na osnovu dogovora o posredovanju:

- a. u vezi opšteg dogovora (inkluzivnog);
- b. u vezi potpisivanja dogovora o ponovnom kablovskom prenošenju i emitovanju radio- televizijskih emisija;
- c. u vezi sa:
 - i. korišćenjem za dobrobit ljudi sa ograničenim sposobnostima;
 - ii. korišćenjem u vezi nastave;
 - iii. privatnim reprodukcijama ili ostalim unutrašnjim reprodukcijama;
 - iv. vršenjem službenih procedura i
 - v. prelaznim snimanjima realizovanim sa predajnika

182.2. Posrednik je nezavisan i nepristrasan i ne podleže uputstvima.

182.3. Posrednik obezbeđuje da stranke razvijaju poverljive pregovore i da ih ne sprečavaju bez validnog opravdanja.

182.4. Posrednik može dati predloge strankama u vezi rešavanja spora. Predlog za rešavanje spora se smatra da je prihvaćen ako stranke postignu opšti (inkluzivni) dogovor ili dogovor o ponovnom emitovanju u toku tri meseca nakon dobijanja predloga.

182.5. U proceduri posredovanja obezbeđuje se poverljivost.

182.6. Stranke zajednički biraju posrednika sa spiska posrednika određenog od Kancelarije.

182.7. Kancelarija pruža administrativnu pomoć posredniku.

182.8. Stranke plaćaju rad posrednika.

182.9. Kancelarija detaljno definiše proceduru posredništva, diplomu i vrstu obrazovanja posrednika kao i ostale uslove koje treba da ispunjava.

V. D E O ZAŠTITA PRAVA

1. Poglavlje

OPŠTE ODREDBE

1. Lica obuhvaćena zaštitom

Član 183.

183.1. Lice kome je pravo zaštićeno ovim Zakonom povređeno (nosilac prava), može da zahteva zaštitu prava protiv učinioca povrede i, u zavisnosti od pojedinosti povrede, da postavi odgovarajući zahtev.

183.2. Jednaka zaštita prava može da se zahteva i kad postoji realna opasnost od povrede prava zaštićenih ovim Zakonom.

183.3. Zaštita prava na osnovu drugih zakonskih propisa ostaje nedirnuta ovom odredbom.

2. Solidarnost stranaka

Član 184.

184.1. Kad postoji više nosilaca čije je pravo iz ovog Zakona povređeno, može svaki od njih da zahteva zaštitu celokupnog prava.

184.2. Kad postoji više lica koja su povredila neko pravo iz ovog Zakona, svaki od njih odgovoran je za celokupnu povredu.

3. Zaštita tehnoloških mera

Član 185.

185.1. Smatra se da je neko lice izvršilo povredu isključivih prava priznatih ovim Zakonom ako vrši radnju zaobilaženja bilo koje efektivne tehnološke mere.

185.2. Smatra se da je neko lice izvršilo povredu isključivih prava priznatih ovim Zakonom ako izrađuje, uvozi, distribuira, prodaje, daje u zakup, oglašava prodaju ili zakup, ili poseduje za komercijalne svrhe sredstva, proizvode, komponente ili računarske programe, odnosno ako obavlja takve usluge, koje u odnosu na efektivne tehnološke mere:

- a) promovišu, oglašavaju ili se stavljaju na tržište u svrhu njihovog zaobilaženja, ili
- b) imaju znatniju komercijalnu svrhu ili upotrebu samo sa aspekta zaobilaženja, ili
- c) prvenstveno su oblikovane, proizvedene, prilagođene ili izrađeni radi omogućavanja ili olakšavanja zaobilaženja.

185.3. Tehnološkom merom u smislu ovog člana, smatra se svaka tehnologija, sredstvo, komponenta ili računarski program koji su napravljeni da u normalnom delovanju u vezi sa delima ili predmetima srodnih prava zaštićenih ovim Zakonom, sprečavaju ili ograničavaju radnje koje nisu autorizovane od titulara prava. Ove mere smatraće se efikasnim, kada se korišćenje dela ili predmeta srodnih prava kontroliše od strane titulara prava putem primene kontrole pristupa ili drugog postupka zaštite (npr. enkriptovanje, scrambling ili drugo preinačenje) ili putem kontrole kopiranja, sa kojima se postiže cilj zaštite.

185.4. Odredbe ovog člana biće shodno primenjene u odnosu na svaku tehnologiju, sredstvo, komponentu ili računarski program kojim se elektronske informacije o upravljanju pravima uklanjaju ili menjaju (član 186).

4. Zaštita informacija o upravljanju pravima Član 186.

186.1. Smatra se da je neko lice izvršilo povredu isključivih prava priznatih ovim Zakonom, ako je izvršio neku od narednih radnji kojima podstiče, omogućava, olakšava ili krije povredu prava iz ovog Zakona:

- a) uklanjanje ili menjanje bilo koje elektronske informacije o upravljanju pravima;
- b) reprodukovanje, distribuciju, uvoz radi distribucije, davanje u zakup ili saopštavanje javnosti predmeta zaštite, gde je elektronska informacija o upravljanju pravima neovlašćeno uklonjena ili izmenjena;

186.2. Informacijom o upravljanju pravima u smislu prethodnog stava, smatra se svaka informacija ugrađena od titulara prava kojom se identifikuje predmet zaštite, autor, titular prava, vreme i uslovi korišćenja, kao i njihovi relevantni brojevi i kodovi koji označavaju primerak zaštićenog autorskog dela ili predmeta srodnih prava ili kad se pojavljuju kod njihovog saopštavanja javnosti.

2. Poglavlje SUDSKA ZAŠTITA

1. Tužbeni zahtevi Član 187.

187.1. U slučaju povrede isključivih prava zaštićenih ovim Zakonom, ovlašćeno lice može da zahteva:

- a) utvrđivanje povrede prava;
- b) da se tuženiku zabrane pripreme za povredu, vršenje same povrde, kao i ponavljanje povrde;
- c) da se otkloni stanje koje je nastalo povredom uključujući i povlačenje primeraka sa tržišta na troškove povredioaca;
- d) da se unište ili preinače nezakonito izrađeni ili proizvedeni primerci koji su distribuirani ili namenjeni za nezakonitu distribuciju, njihova ambalaža, matrice, snimci, trake, negativni, kalupi i sl.

- e) da se unište ili preinače alat i oprema koji su korišćeni, ili su isključivo ili pretežno namenjeni za povredu, i koji su u vlasništvu povredioca;
- f) naknadu imovinske štete (stvarne štete i izmakle dobiti) ili posebno obeštećenje;
- g) naknadu neimovinske štete zbog povrede moralnih prava autora ili interpretatora;
- h) da se presuda javno objavi o trošku tuženika.

187.2. Odredbe pod tačkom (d) i (e) stava 1. ovog člana ne primenjuju se za izgrađena arhitektonska dela osim ako je uništenje ili preinačenje objekta, s obzirom na okolnosti slučaja moguće opravdati.

187.3. Umesto zahteva pod tačkom (d) i (e) stava 1. ovog člana ovlašćeno lice može da zahteva da mu povredilac preda te primerke ili sredstva uz jednu naknadu koja ne može prekoračiti proizvodne troškove odnosno proizvođačku cenu umanjenu za amortizovanu vrednost.

2. Posebno obeštećenje

Član 188.

188.1. Umesto naknade imovinske štete, ovlašćeno lice može da zahteva da mu povredilac preda svoju celokupnu dobit koju je ostvario povredom prava.

188.2. Umesto naknade imovinske štete ovlašćeno lice može da zahteva da povredilac plati iznos koji bi bio dužan da plati da je legalno koristio predmet zaštite uvećan do dvostrukog iznosa, a ako je povreda učinjena radi sticanja imovinske koristi - uvećan do trostrukog iznosa.

188.3. Ako je imovinska šteta veća od obeštećenja u smislu prethodnih stavova ovog člana, ovlašćeno lice ima pravo da zahteva razliku do pune naknade štete.

3. Novčana naknada za neimovinsku štetu

Član 189.

Autor ili interpretator imaju pravo na pravednu naknadu neimovinske štete zbog povrede njihovih moralnih prava zaštićenih ovim Zakonom.

4. Prethodne mere

Član 190.

190.1. Na zahtev ovlašćenika koji učini verovatnim da je njegov isključivo pravo povređeno i da postoji opasnost za namirenje obaveze naknade štete, sud može da odredi privremenu zaplenu povrediočeve imovine, uključujući i blokiranje njegovog bankarskog računa ili druge imovine.

190.2. Ova mera uključuje i ovlašćenje suda da zahteva i oduzima bankarske finansijske ili komercijalne dokumente povredioca.

190.3. Ako postoji opravdana sumnja da sprovođenje zaštite iz prethodnih stavova 1. i 2. ovog člana kasnije neće da bude moguće, sud može da izda i izvrši te mere bez prethodnog obaveštenja ili saslušanja povredioca (inaudita altera parte).

190.4. Sud donosi odluke u vezi prethodnih mera u hitnom postupku najkasnije u roku od 3 dana od dana podnošenja zahteva.

5. Privremene mere

Član 191.

191.1. Ako ovlašćeno lice učini verovatnim da je njegovo isključivo imovinsko pravo povređeno, sud može na njegov zahtev da odredi privremenu meru:

- a) oduzimanja i isključenja iz prometa primeraka sredstava i druge opreme kojima se vrši povreda kao i dokumentacije povezana s tim;
- b) zabrane predstojeće povrede ili nastavljanja već započetih povreda.

191.2. Ako postoji opravdana sumnja da sprovođenje zaštite iz prethodnog stava (1) ovog člana kasnije neće da bude moguće, sud može izdati i ostvariti privremene mere bez prethodnog obaveštenja ili saslušanja druge strane (inaudita altera parte).

191.3. Sud donosi odluke u vezi privremenih mera u hitnom postupku najkasnije u roku od 7 dana od dana podnošenja takvog zahteva.

191.4. U slučaju zahteva zbog neplaćanja naknade, sud će da izda privremenu meru zabrane nastavljanje daljeg korišćenja predmeta zaštite.

191.5. U postupku za izdavanje privremenih mera shodno se primenjuju zakonske odredbe o izvršnom postupku, osim ako je ovim Zakonom drukčije propisano.

6. Obezbeđenje dokaza

Član 192.

192.1. Na zahtev ovlašćenog lica koji učini verovatnim da je njegovo isključivo imovinsko pravo povređeno, kao i da postoji opravdana sumnja da će dokazi o tome da budu uništeni ili da će kasnije da bude nemoguće pribaviti ih, sud može da dozvoli obezbeđenje dokaza .

192.2. Obezbeđenjem dokaza, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se pregled prostorija, knjiga, dokumenata, baza podataka i drugo, kao i zaplena dokumenata, ispitivanje svedoka i veštaka.

192.3. Ako postoji opravdana sumnja da obezbeđenje dokaza iz prethodnog stava (2) ovog člana kasnije neće da bude moguće sprovesti, sud može da izda i ostvari rešenje o obezbeđenju dokaza bez prethodnog obaveštenja ili saslušanja druge strane (inaudita altera parte).

192.4. Suprotnoj strani sudsko rešenje o obezbeđenju dokaza biće uručeno u trenutku prikupljanja dokaza, a odsutnom licu čim to postane moguće.

192.5. Sud donosi odluke u vezi obezbeđenje dokaza u hitnom postupku najkasnije u roku od 7 dana od dana podnošenja takvog zahteva.

8. Hitnost postupka Član 193.

Postupak po tužbi zbog povrede autorskog i srodnog prava je hitan. Sud je dužan najkasnije u roku od tri meseca od prijema tužbe da zakaže prvu razpravu.

9. Nadležan sud Član 194.

Za odlučivanje u sporovima o autorskim i srodnim pravima mesno i stvarno nadležan je Okružni sud u Prištini.

3. Poglavlje MERE PRIMENE ZAŠTITE

1. Obaveza davanja informacija Član 195.

195.1. Sud može da naredi licima koja su na bilo koji način povezana sa povredom prava prema ovom Zakonu (štampar, proizvođač, uvoznik, snabdevač, vlasnik primerka predmeta zaštite i slično) da mu odmah daju informacije ili predaju dokumenta koji su u vezi sa povredom.

195.2. Obaveza iz stava 1 ovog člana ne postoji za lica koja su prema zakonu izuzeta od obaveze svedočenja.

195.3. Lice koje ne izvrši svoju obavezu iz stava 1 ovog člana odgovara za štetu koja iz toga proizade.

2. Carinske mere Član 196.

196.1. Ako ovlašćeno lice predloži dovoljno osnova za sumnju da bi uvozom određene robe u Kosovo bila povređena njegova isključiva prava iz ovog Zakona, carinski organi mogu na njegov predlog da odrede:

- a) da ovlašćeno lice ili njegov zastupnik pregledaju tu robu i prateću dokumentaciju;
- b) da se puštanje robe odgodi ili da se ona zadrži.

196.2. U predlogu za preduzimanje carinskih mera iz prethodnog stava, ovlašćeno lice mora da podnese carinskom organu detaljan opis robe kao i potrebne dokaze o svojim isključivim pravima zaštićenih ovim Zakonom i njihovoj verovatnoj povredi.

196.3. Carinski organi moraju o preduzetim merama odmah da obaveste uvoznika i primaoca robe.

196.4. Carinski organ će da ukine preduzetu meru ako u roku od 10 radnih dana ne bude obavешten da je ovlašćeno lice:

- a) podnelo zahtev sudu za određivanje privremenih mera ili za obezbeđenje dokaza; ili
- b) podnelo odgovarajuću tužbu ili započelo neki drugi postupak za utvrđivanje odgovornosti, koji opravdava preduzete carinske mere; ili

- c) predložilo pisni sporazum sa deklarantom, imaoem ili vlasnikom robe o njenom uništenju.

196.5. U primerenim slučajevima carinski organ može da produži rok iz prethodnog stava (4) za još najviše dodatnih 10 radnih dana.

196.6. Kod kvarljive robe rokovi iz stava (4) ovog člana iznose 3 dana i ne mogu da budu produženi.

196.7. Ukoliko ovlašćeno lice i uvoznik, odnosno primalac robe u roku iz stava 5. ili 6. ovog člana postignu poravnanje, carinski organ će da postupi u skladu sa poravnanjem.

196.8. Ako carinski organi imaju dovoljno osnova za sumnju da bi uvozom određene robe na Kosovo bila povređena isključiva prava iz ovog Zakona, mogu da odrede da puštanje robe bude odgođeno ili da roba bude zadržana tokom tri radna dana i to pre podnošenja predloga iz stava 1 ovog člana.

3. Registar autorskih dela i predmeta srodnih prava Član 197.

197.1. Radi obezbeđenja dokaza, titulari prava prema ovom zakonu mogu da deponuju primerke svojih dela, odnosno predmete srodnih prava kod Kancelarije.

197.2. Primerci dela i predmeta srodnih prava koji se deponuju moraju da budu u obliku pisanog dokumenta (rukopis, štampani tekst, muzička partitura), zvučnog, vizuelnog ili audiovizuelnog zapisa ili u digitalnoj formi.

197.3. Registar se vodi za svaku vrstu autorskih dela i predmeta srodnih prava. Registar je javan.

197.4. Titular prava dužan je, prilikom deponovanja i unošenja u evidenciju autorskog dela ili predmeta zaštite srodnog prava, da podnese istinite i potpune podatke o svom autorskom delu ili predmetu srodnog prava.

197.5. Podaci u evidenciji smatraju se istinitim dok se suprotno ne dokaže.

197.6. Savesno lice koje je povredilo tuđe autorsko ili srodno pravo uzdajući se u tačnost podataka u evidenciji ne odgovara za naknadu štete zbog povrede tog prava.

197.7. Unošenje u registar i deponovanje primeraka autorskih dela i predmeta srodnih prava ni na koji način ne utiče na nastanak i trajanje prava koja su utvrđena ovim Zakonom.

197.8. Sadržaj evidencije iz stava 3 ovog člana i uslovi koje treba da ispunjavaju primerci dela i predmeta srodnih prava koji se deponuju biće uređeni podzakonskim aktom donetim radi primene ovog člana.

4. Carine Član 198.

198.1. Kad proizvođač, odnosno distributer kopija, povredi prava autora ili bilo koje drugo pravo zaštićeno ovim zakonom, na zahtevu nosioca prava i u odnosu na njegovu sigurnost, te kopije se zaplenjuju od carinske službe u toku uvoza ili izvoza u slučajevima kada je kršenje evidentno. Ova odredba primeniće se u dogovoru sa ostalim zemljama jedino u slučaju da kotrolu vrše carinske službe.

198.2. Kada carinske službe naređuju konfiskaciju, oni bez zakašnjenja informišu lice koje ima pravo da reguliše (sistemira) kao i potraživača. Izvor, količina i mesto čuvanja kopija, zajedno sa imenom i adresom lica koje ima pravo da ih reguliše saopštiće se potraživaču. Potraživaču se daje mogućnost inspekcije kopija kada to ne čini kršenje komercijalne ili trgovačke tajne.

198.3. Kada nema osporavanja za konfiskaciju najmanje dve nedelje od dostave informisanja, carinske službe naređuju zaplenu uhvaćenih kopija.

198.4. Ako lice koje ima pravo da reguliše odbija konfiskaciju, carinska služba bez zakašnjenja o tome informiše potraživača. Od potraživača se zahteva da se blagovremeno izjasni u carinskoj službi da li on stoji iza zahteva o zapleni kopija:

- a. ako potraživač povuče zahtev, carinska služba skida zaplenu bez zakašnjenja,
- b. ako potraživač stoji iza svog zahteva i predaje rešenje suda za izvršenje kojim se naredje sakupljanje zaplenjenih kopija ili ograničenja prava za regulisanje (sistemiranje) kopija, carinska služba će preduzeti potrebne mere.
- c. kad nijedan od slučajeva iz tačaka (a) i (b) nisu primenljivi, carinska služba ukida zaplenu nakon isteka perioda od dve nedelje od dostave informacije.

198.5. Kad se dokaže da je zaplena bila od početka neopravdana i ako je potraživač stajao iza svog zahteva u vezi zaplenjenih kopija ili se nije izjasnio bez zakašnjenja, od njega će se tražiti naknada štete.

198.6. Troškovima za službene akte u vezi zahteva obavezuje se potraživač.

VI. D E O KAZNENE ODREDBE

1. Poglavlje KRIVIČNA DELA

1. Povreda moralnih prava autora i interpretatora

Član 199.

199.1. Ko pod svojim imenom ili imenom drugog lica u celini ili delimično objavi ili na drugi način saopštava javnosti tuđe autorsko delo ili tuđu interpretaciju, biće kažnjen za krivično delo kaznom zatvora od najmanje tri meseca do tri godine.

199.2. Ko kod korištenja namerno propusti da navede ime, pseudonim ili znak autora ili interpretatora, kad to zahteva ovaj Zakon, biće kažnjen za krivično delo novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine

199.3. Ko deformiše ili na neki drugi način povredi integritet dela ili interpretacije drugoga i kao takvu je objavi ili na bilo koji način javno saopšti, kao i kad autorsko delo ili interpretaciju izvede ili javno saopšti na nedostojan način, pod uslovom da svaka od tih radnji vređa čast ili ugled autora odnosno interpretatora, biće kažnjen za krivično delo novčanom kaznom ili kaznom zatvora do godinu dana.

2. Neovlašćeno korišćenje autorskog dela ili predmeta srodnog prava

Član 200.

200.1. Ko bez dozvole koristi autorsko delo ili predmet srodnog prava, biće kažnjen za krivično delo kaznom zatvora do tri godine.

200.2. Ako je krivičnim delom iz stava 1 ovog člana učinilac dela postigao imovinsku korist za sebe ili drugoga od 10.000 do 50.000 €, biće kažnjen kaznom zatvora od najmanje tri meseca do pet godina.

200.3. Ako je krivičnim delom iz stava 2. odnosno 3. ovog člana, učinilac dela postigao imovinsku korist za sebe ili drugoga u iznosu većem od 50.000 €, biće kažnjen kaznom zatvora od najmanje šest meseca do osam godina.

3. Izigravanje tehnoloških mera zaštite

Član 201.

Ko izvrši bilo koju radnju zaobilaženja bilo koje efektivne tehnološke mere zaštite (član 185) ili ko izvrši radnju uklanjanja ili menjanja elektronskih informacija o upravljanju pravima (član 186), biće kažnjen za krivično delo kaznom zatvora do tri godine.

4. Uništenje ili oštećenje prve standardne kopije filmskog dela

Član 202.

Ko uništi, ošteti ili učini neupotrebljivom prvu standardnu kopiju filmskog dela biće kažnjen za krivično delo novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest meseca.

5. Odbijanje pružanja informacije

Član 203.

Lice koje odbije da pruži sudu informacije ili da daje na uvid dokumentaciju koja je u vezi sa povredom autorskog ili srodnih prava (član 199.), biće kažnjeno za krivično delo novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest meseca.

6. Krivično gonjenje

Član 204.

Krivična dela iz člana 199. ovog Zakona biće krivično gonjena privatnom tužbom, a krivična dela iz člana 200. do člana 203. ovog Zakona, biće krivično gonjena po službenoj dužnosti.

7. Konfiskacija Član 205.

Predmeti koji su nastali izvršenjem krivičnog dela iz člana 200. i 201. ovog Zakona, biće oduzeti.

8. Objavljivanje presude Član 206.

206.1. Na zahtev tužioca, odnosno oštećene stranke i ako se dokaže opravdani interes, sud naređuje objavljivanje presude.

206.2. Obim presude, način i vrstu objavljivanja određuje sud.

2. Poglavlje PREKRŠAJI

Član 207.

207.1. Novčanom kaznom od najmanje 500 do 50.000 euro biće kažnjeno za prekršaj pravno lice, ako u okviru svoje delatnosti ili poslovne saradnje bez dozvole koristi autorsko delo ili predmet srodnog prava.

207.2. Novčanom kaznom od najmanje 500 do 10.000 euro biće kažnjeno za prekršaj iz prethodnog stava i odgovorno lice u tom pravnom licu .

Član 208.

208.1. Novčanom kaznom od najmanje 500 do 50.000 euro biće kažnjeno za prekršaj pravno lice, ako u okviru svoje delatnosti ili poslovne saradnje:

- a) izvrši bilo koju radnju zaobilaženja bilo koje efikasne tehnološke mere zaštite (član 185),
- b) izvrši radnju uklanjanja ili menjanja elektronskih informacija o upravljanju pravima (član 186).

208.2. Za prekršaje iz prethodnog stava, biće kažnjeno novčanom kaznom od 500 do 15.000 €i odgovorno lice u pravnom licu.

208.3. Ako prekršaj iz stava 1. ovog člana učini fizičko lice, biće kažnjeno novčanom kaznom od najmanje 500 do 10.000 €

Član 209.

209.1. Novčanom kaznom od najmanje 500 do 25.000 €biće kažnjeno za prekršaj pravno lice, ako :

- a) Kancelarija ne pošalje u roku podatke o vrsti i broju prodanih ili uvezenih uređaja za zvučno i vizuelno fiksiranje, uređaja za fotokopiranje, praznih nosilaca zvuka ili slike kao i podatke o broju izvršenih fotokopija, koji su potrebni za izračunavanje posebne naknade;

- b) Kancelarija ne pošalje obaveštenja odnosno podatke ili programe na način i rokovima predviđenim ovim Zakonom i aktima Kancelarije koji su relevantni za obračunavanje odgovarajuće naknade;
- c) onemogućavaju Kancelariju da vrši uvid u dokumentaciju koja se tiče obaveze pružanja informacija .

209.2. Novčanom kaznom od najmanje 500 do 10.000 € biće kažnjeno za prekršaj iz prethodnog stava i odgovorno lice u tom pravnom licu.

209.3. Ako prekršaj iz stava 1. ovog člana učini fizičko lice, biće kažnjeno novčanom kaznom od najmanje 500 do 10.000 €

Član 210.

210.1. Novčanom kaznom od najmanje 2.500 do 10.000 € biće kažnjeno za prekršaj Kolektivna agencija osnovana na osnovu člana 170. ovog zakona ako:

- a) ne vodi ili neuredno vodi evidencije i knjigovodstvo;
- b) ne podeli titularu prava sav prihod ostvaren od naknade prikupljene od korisnika predmeta zaštite;
- c) ne postupi po zahtevu za pregledanje poslovanja od nezavisnih revizora;
- d) ne izvršava obaveze prema nadzornom organu ili ne sprovodi mere koje je taj organ naložio za otklanjanjenepripravilnosti u radu .

210.2. Novčanom kaznom od najmanje 1.000 do 3.000 € biće kažnjeno za prekršaj iz prethodnog stava i odgovorno lice u Kolektivnoj agenciji.

Član 211.

Predmeti koji su nastali izvršenjem prekršaja iz člana 207 i 208 ovog Zakona biće oduzeti.

Član 212.

Prekršajni postupak pokreće se na zahtev inspeksijskog organa, policijske službe, oštećene strane, nadležnog organa Uprave za intelektualnu svojinu ili Kancelarije.

Član 213.

213.1. Kad ovlašćeno lice organa inspekcije ili policijska služba pri obavljanju nadzora opravdano posumnjaju da je učinjen prekršaj iz članova 207. i 208. ovog Zakona, mogu privremeno da zaplene predmete, sredstva, materijala koji su korišćeni ili su namenjeni za prekršaj odnosno su nastali izvršenjem prekršaja.

213.2. Privremeno oduzeti predmeti u smislu prethodnog stava biće odmah predati nadležnom opštinskom sudu za prekršaje s predlogom za pokretanje prekršajnog postupka.

VII. D E O ZAŠTITA STRANIH LICA

1. Opšte pravilo Član 214.

214.1. Strana fizička ili pravna lica (stranci) uživaju jednaku zaštitu autorskih i srodnih prava kao domaća lica, ako je tako određeno međunarodnim ugovorima ili konvencijama, ovim Zakonom ili ako postoji stvarni reciprocitet.

214.2. Strani autori i interpretatori u pogledu svojih autorskih dela odnosno snimljene interpretacije uživaju u svakom slučaju jednaku zaštitu moralnih prava.

2. Autori Član 215.

215.1. Zaštitu prema ovom Zakonu uživaju strani autori :

- a) koji imaju prebivalište na Kosovu;
- b) u odnosu na ona dela koja su izdata prvi put na Kosovu ili u roku od 30 dana od dana kad su bila izdata van Kosova;
- c) u odnosu na neobjavljena dela koja se prvi put objavljuju na Kosovu;
- d) u odnosu na arhitektonska i likovna dela koja su na teritoriju Kosova u obliku građevine ili kao čvrsti sastavni deo neke nepokretnosti materijalizovana ili obuhvaćene u okviru neke nepokretnosti kao njen sastavni deo.

215.2. Ako je autorsko delo stvorilo više autora, svi uživaju zaštitu prema ovom zakonu, ako samo jedan od njih ispunjava uslove iz prethodnog stava.

3. Interpretatori Član 216.

216.1. Zaštitu prema ovom zakonu uživa strani interpretator :

- a) koji ima prebivalište na Kosovu;
- b) kad interpretacija je održana na teritoriji Kosova;
- c) čija interpretacija je snimljena na fonogramu koji je zaštićen na osnovu ovog Zakona;
- d) čija interpretacija je sadržana u emisiji RTV organizacije, a da nije snimljena na fonogram.

216.2. Ako pri interpretaciju učestvuju više interpretatora, svi uživaju zaštitu, ako samo jedan od njih ispunjava uslove iz prethodnih stava.

4. Ostali nosioci srodnih prava Član 217.

217.1. Zaštitu prema ovom zakonu uživaju ostali nosioci srodnog prava koji imaju prebivalište ili sedište na teritoriji Kosova.

217.2. Zaštitu prema ovom zakonu uživa proizvođač fonograma odnosno filmski producent čiji je fonogram ili videogram prvo fiksiran na Kosovu.

217.3. Zaštitu prema ovom zakonu u smislu srodnog prava uživa izdavač ako njegovo izdanje je izdato prvo na Kosovu ili 30 dana od dana kad je bilo izdato van Kosova.

217.4. Zaštitu prema ovom zakonu uživa Emiter čije emisije se prenose preko predajne mreže koja je na teritoriju Kosova.

217.5. Zaštitu prema ovom zakonu uživa proizvođač baze podataka ako je baza podataka prvi put nastala na teritoriju Kosova.

5. Saopštavanje javnosti putem satelita

Član 218.

218.1. Zaštitu prema ovom zakonu uživaju titulari autorskog ili srodnih prava čije je delo ili predmet srodnog prava saopšteno javnosti putem satelita, ako se na Kosovu, pod nadzorom i odgovornošću Emitera, šalju odgovarajući programski signali u neprekinutom komunikacionom lancu koji vodi do satelita i natrag na zamlju.

218.2. Zaštita prema ovom zakonu postoji i kad nije ispunjen uslov iz prethodnog stava, ako:

- a) na Kosovu se nalazi usmerivačka stanica iz koje se šalju programski signali, ili
- b) Emiter koji je naručio emitovanje programa putem satelita ima svoje sedište na Kosovu.

6. Upoređivanje rokova trajanja

Član 219.

Za strane titularne srodnog prava, koji uživaju zaštitu prema ovom zakonu, važe rokovi trajanja tih prava iz ovog Zakona, s tim da ističu najkasnije na dan kada ističe zaštita u državi čiji su državljani ili gde imaju prebivalište ili sedište ali ne mogu biti duži od rokova prema ovom zakonu.

7. Apatridi i izbeglice

Član 220.

220.1. Autori i imaoci srodnih prava koji nemaju državljanstvo neke zemlje ili se ono ne može utvrditi, uživaju jednaku zaštitu kao i domaći titulari, ako imaju prebivalište na Kosovu.

220.2. Ako nemaju prebivalište ili ga nije moguće utvrditi, uživaju jednaku zaštitu kao domaći titulari, ako na Kosovu imaju boravište.

220.3. Ako nemaju na Kosovu ni prebivalište ni boravište, uživaju na Kosovu jednaku zaštitu kao državljani države u kojoj imaju svoje prebivalište odnosno boravište.

220.4. Odredbe ovog člana važe jednako i za autore i imaoce srodnih prava koji imaju po međunarodnim ugovorima ili propisima Kosova status izbeglica.

8. Stvarni reciprocitet

Član 221.

Reciprocitet mora da dokaže onaj koji se na njega poziva.

VIII. D E O
PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 222.

222.1. Ovaj Zakon se primenjuje na sva autorska dela i interpretacije interpretatora imovinskog prava koji nije prestao do dana stupanja na snagu ovog Zakona.

222.2. Ovaj Zakon se takođe primenjuje na fonograme i snimljene interpretacije o tome, čije je prvo snimanje izvršeno 50 godina pre početka kalendarske godine kada ovaj zakon stupa na snagu.

222.3. Inicirane procedure o zaštiti prava autora i prava interpreta, koja nisu završena do dana stupanja na snagu ovog zakona, finaliziraće se u skladu sa pravilnicima koji su bili pravosnažni na dan stupanja ovog Zakona na snagu.

222.4. Ovaj Zakon se primenjuje za videograme, predajnike i izdavanja izdavača, kao materijale sa srodnih pravima, koja su najpre određena, emitovana ili zakonski izdata nakon njegovog stupanja na snagu.

222.5. Ugovori o određenim pravima, koji su potpisani pre stupanja na snagu ovog Zakona, ne mogu se izmeniti argumentovanjem jer moraju biti u skladu sa ovim Zakonom.

222.6. Kancelarija će doneti Pravilnik o kriterijumima koji se odnose na ovaj Zakon u roku od 18 meseci, od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 223.

Ovaj Zakon stavlja van snage svaku odredbu pravosnažnog zakona koji nije u skladu sa njim.

Član 224.

Ovaj zakon stupa na snagu nakon usvajanja od strane Skupštine Kosova i proglašenja od strane Specijalnog Predstavnik Generalnog Sekretara.

Zakon Br.2004/45
29 Juni 2006

Predsednik Skupštine Kosova,

Kolë Berisha